

BRASSÓI LAPOK

Szerkesztőség * Kiadóhivatal * Nyomda
BRASSÓ, KAPU-ÚCCA 64-66 SZAM

POLITIKAI NAPILAP

TELEFON-INTERURBAN: Szerkesztőség és kiadóhivatal 1-77 és 82 szám

XXXIV. évfolyam 163. szám

Főszerkesztő
SZELE BÉLA dr.

Péntek, 1928 június hó 29.

A nagy összefüggés

Hoover győz-e. avagy Smith? Mi történik Kinában? Hogyan áll Poincaré helyzete? Ha kezünkbe vesszük az ujságot, érdekelnek, izgatnak és lekötnek bennünket a világ eseményei, sokkal inkább, mint régentén. A háború előtt nem éreztük ezt a kapcsolatot a nagyvilággal. Nemcsak azért, mert nem volt önálló külpolitikai érdeklődésünk. hanem azért, mert a borzalmas világháború volt az a nagy jelző, amely megmutatta, hogy a technika, a közlekedés és az érdekek milyen mértékben kapcsolják össze a népeket, országokat és embereket.

A pusztító nagy háború mutatta meg, hogy milyen hatalmas gépezet lett az emberiség élete olyan gépezet, amelynek kerekai ezerszeres rugókkal és hajszálfinom hálókka kötődnek össze, s bárhol mozdul, bárhol lendül is a kerek, nincsen senki, aki ne érezné ezeket a megmozdulásokat. Mintahogy földrengést jelző álmások vannak, amelyeknek finom műszerei bizonyítják, hogy bárhol réng is meg az alaréteg a föld alatt, bárhol is lazul meg valamelyik szervezet vagy bárhol is torlódik össze, az mindenütt a föld felszínén végeredményében valamely mértékben érezhető lesz, ugy mindazok az események és mindazok a jelenségek, amelyek az emberiség külső életében történnek, amelyek politikai, gazdasági vagy kulturális szervezetében bármilyen megmozdulást vagy eltolódást jelentenek, végeredményében kihatnak mindenre.

És: nincsen a világon ma olyan pont, ahol ne éreznék meg azt, ha valahol csak lazítani, vagy szorítani akarják az emberiséget átfogó nagy archimedesi csavart.

Annak, amit mostanában közhellyel a nagy felfedezéseknek neveznek, vagyis annak, hogy a közlekedési utakat az egyes világrészek között megtalálták, tulajdonképpen sokáig nem volt még olyan szerves hatása az emberiségre, hogy egészen a XIX. század közepéig bármilyen politikai esemény is kihatott volna az emberi társadalom minden szervezetére és e szervezetek minden tagjára is. Am a gőzgép, majd a villamosság, a gőzhajó, a vasut, a távíró és a drótnélküli távíró úgy összekapcsolták az emberiséget, annyi szállal kötötték egybe, hogy az ekként kifejlődött nagy gazdasági és politikai érdekek, valamint az eszmék terjedésének gyorsasága mind odáig vezetett, hogy ma már valóban minden esemény és minden jelenség csakugyan belekapcsolódik abba, amit közbeszédben általában világpolitikának szokás nevezni.

A háború volt az első a világtörténelemben, amely a föld egész kerekére kiterjedt és amelynek hatása alól egyetlen nemzet vagy társadalom sem vonhatta ki magát, akár résztvett a háborúban, akár pedig semlegesként nézte azt.

Ezek a problémák éppen úgy nem függetlenek egymástól, mint az emberi társadalom egész szervezete.

Ezért bizunk abban, hogy a kisebbségi kérdés is rendeződik. Minulescu sem intézheti el káromkodással a magyar kultura ügyét és meg fog szünni egykor a doftanai emberkinzás is.

Egyetlen ország sem kapcsolódhat ki ma már sokáig aból a nagy összefüggésből, amelyet a fejlődő élet alakított ki egységes organizmussá!

Holtpontra jutottak a kölcsöntárgyalások

Még az is kérdéses, hogy megkapja-e Románia a kölcsöneit

Bratianu Vintila lemondásáról beszélnek

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Bukaresti politikai körökben szenzációról sugdolóznak:

a liberális kormány ajánlatot tett. Maniu Gyulának, hogy vegyen részt az újonnan alakítandó kormányban.

A hírt még nem erősítették meg, de a tény az, hogy Bratianu Vintilának hétfőn a regensterács előtt elmondott jelentése a kölcsöntárgyalásairól és állásáról, nagyon rossz hatást váltott ki a regensterács tagjaiból. Az az álláspont, amelyet a regensterács Bratianu jelentésével szemben elfoglalt, — amely azonban részleteiben nem került nyilvánosságra, — a liberális párt és a kormány körében nagy idegességet és izgalmat keltett.

Izgatott tárgyalások és tanácskozássok folytak tegnap egész nap, amelyek arra irányultak, hogy a kudarcba fult kölcsöntárgyalások valamilyen formát adjanak, s hogy a visszavonulás ne legyen feltűnően szégyenletes.

A helyzet mára már feletté zavarossá vált és a kormány megfeszített munkával keresi a kifelé vezető utat.

Ma, vagy legkésőbb holnap minisztertanács lesz, amelyen elhatározzák, hogy a parlament július huszonharmadikán egy napig tartó ülést tart, amelyen a következő törvényjavaslatokat szavazzák meg:

1. Törvényjavaslat, amelyben felhatalmazza a törvényhozás a kormányt, hogy a külföldi kölcsönről tárgyalásokat folytasson és az arról szóló megállapodásokat aláírja.

2. Törvényjavaslat, amelyben felhatalmazza a törvényhozás a kormányt, hogy a pénztárgyalások árfolyamát és időpontját megállapítsa.

3. Törvényjavaslat, amelyben felhatalmazza a törvényhozás a Banca Nationalát, hogy papírpénzt bocsájthat ki az 1923. év májusában megállapított összegén felül.

Az ellenzék álláspontja

Az ellenzéken minden frakciója Bratianu Vintila távozását követeli. Az averescu-nusok már fel is szólították a miniszterelnöket, hogy lépjen vissz a kölcsöntárgyalásoktól, adja át azt más kormánynak. — természetesen Averescu vezetése alatt állónak, — a mely sokkal jobb feltételeket tud majd elérni a külfölddel szemben.

A nemzeti-parasztpártiak ennél sokkal nyomatékosabb álláspontot foglaltak el. A párt hivatalos lapjában, a Dreptateában ma már a kormányzatot „a politikai szélhámosok kormányaként” aposztrofálták.

A nemzeti-parasztpárt álláspontja szerint Bratianu Vintila, bár biztos tudatában van annak, hogy nem tudta realizálni sem a kölcsönt, sem a stabilizációt, Bukarestbe hívta a külföldi bankok képviselőit, kizárólag azért, hogy a regensterács előtt igazolhasson azt, hogy dolgozik a kölcsön érdekében. A tárgyalásoknak az elhalasztását a nemzeti-parasztpárt Bratianu Vintila gazdasági politikája teljes kudarcának tekinti. Következésképpen a kormánynak azonnal be kell nyújtania lemondását.

Holt ponton a tárgyalások

Liberális körökből nyert értesülés szerint a tanácskozások már nem nehezen és lassan

mennek, hanem holt pontra jutottak, s gyakorlati szempontból semmi eredményt sem hoztak. A kormány, látva az eredménytelenséget a kölcsön és a stabilizáció tárgyalásai körül, hogy a hajótöréstől meneküljön, előleget kért a kölcsönre, hogy emelhesse a papírpénz tömegét. De ebben a kérdésben sem el kielégítő megoldást. Első sorban nem kapták meg azt az összeget, amit kért, másodsorban pedig a francia bankszakértők veszedelmes dolognak látják a papírpénz szaporítását. E szakértők szerint ez a szaporítás újabb inflációt jelentene öszig, s ezért minden valószínűség szerint ebben a kérdésben sem történik megegyezés.

Averescu, vagy Titulescu jön a kormány élére?

Bukaresti lapok értesülései szerint

Bratianu Vintila már elhatározta, hogy lemond,

sőt örökre lemond arról is, hogy pénzügyi műveleteket végezzen. Állítólag már utódját is megtalálta Averescu tábornok személyében, akit utódjaképpen fog ajánlani a regensterácsnak. Averescu tábornoknak van azonban egy feltétele: Új választások, amelyeket már az ő kormányzása alatt tartanak meg. Ha a liberális párt ennek ellenáll, semmiképpen sem vállalja a kormányvezetést. Ebben az esetben a regensterács Titulescut bízná meg a kormányalakítással.

~~~~~

A Népszövetség és a kisebbségi ügyek

London. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A népszövetségi ligák legutóbbi hágai értekezletén rengeteg kisebbségi panaszt tárgyaltak zsufolásig megtelt termek előtt. A tárgyalások során egyhangu határozatot hoztak a kisebbségi ügyek kérdésében a következő értelemben: Követelik, hogy a kisebbségi jogokat, a melyekről eddig csak szórványos szerződések intézkednek, kebelezzék be a népszövetségi alapokmányokba s így tegyék kötelezőkké őket az összes népszövetségi tagállamokra. Ugyanekkor felszólítja a ligák uniója a Népszövetséget, hogy sürgősen revidálja a kisebbségi ügyek eljárási mozzanatait és állítson fel állandó kisebbségi bizottságot a többi állandó bizottság mintájára, mert a kérdés egyre több munkát ad.

Franciaországban félnek a stabilizáció miatti további áremelkedéstől

Páris. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az egyik francia közgazdasági napilap hosszú cikkben foglalkozik a stabilizációnak az árak emelkedésére gyakorolt hatásaival, aminek legkényesebb tényezője a köztisztviselői fizetések emelése. Úgy tervezik, hogy a miniszterek, állami főfunkcionáriusok és előreláthatólag a képviselők is nagyobb arányú fizetésemelést kapnak, ami feltartóztatlanul magával ragadja a további áremelkedéseket. Franciaországban most általános a riadalom az áremelkedések miatt

WEEK-END

*

Ha valaki ezt a szót: „week-end”, értelmesen kimondja, nyomában, mint az analitikai vizsgálat „Reizwort”-ja nyomában, mindenhol külföldön a következő automatikus képzetek ömlenek föl az emlékezetben:

A magánhivatalnok szombaton délután három órakor berakja az ötlovas autó kakas-ülőjébe a hordozható gramfont nyolc lemezzel. melléje rakja a hordozható girl-t, megkeni a fekeket, vizet önt a hűtőbe, felkötí a kocsipotrőhára az összehajtható wigwamot, amiben van sátorfedő, ágytakaró, spirituszforraló, kölni viz és uszórúha, beül a girl mellé, felhuzza a keztyűjét és egy óra múlva, harminc kilométer távolban az elindulás magassági pontjától, vetések és korcsmák, erdők és tavak mellett gurulnak, negyvenöt kilométer sebességgel, amit a magánhivatalnok hetven kilométernek deklarál a girl előtt, aki úgy sem ért hozzá, s a kilométer mutató különben is rossz. Este hétkor, negyvenöt kilométeres tempóban, amit sandwich-fogyasztás s szentimentális valomások kicserélése szakít meg, ha a hordozható girl új, csakugyan elérkezhetik száz kilométer távolságra, s a legyőzött távolság öntudatával pillantanak végig a tájon, amit előttük valószínűleg csak nagyon kevesen közelítették meg. Ilyenkor előveszik a térképet, a girl a lebukó nap fényében szellőzteti ondolált haját, s megállapítják, hogy a lélegesség és hosszúság kissé homályos fokok és percei között vannak valahol, észak felé, Gumpenkirchentől nyolc kilométerre. A térkép a közelben hidat jelez, kastélyt régiségekkel. Elmerülten nézik a térképet, mert az ember kutató állat, megilletődött elégtétellel, mert a huszadik században élnek, óriási dolgokat tudnak, s legyőzték a távot és az időt. Közben a girl éhes lesz. A girlnek, aki különös összetétel transzkótból, ruzsból, szentimentális angol tánczenéből, sportmozdulatból és étvágyból, egyik főjellemezője az étvágy, az éhség, amit a week-end negyvennyolc órája alatt szemérmetlenül kifejezésre juttat. Egy jólfejtett girl negyvennyolc week-end-óra alatt meg tud enni hatvan deka szalámit, tizennégy keménytojást, egy koszu banánt, három doboz szardíniát, két és fél font kenyert, s megiszik hozzá két liter vin rosé-t vízzel. Közben vibog, s ha leomlott történelmi műemlékek vannak közelben, felmászik a törött korinthusi oszlopra és charlestont táncol. A magánhivatalnok közben változatos tevékenységet fejt ki.

Mindenhez értenie kell: az időjáráshoz, távolságméréshez, a csillagképekhez, a folyamok sodrához, a folyó partján a wigwam vászonfalai felhasználásával időleges otthont épít a semmiből, el kell mennie nyolc kilométerre spirituszért, mert azt elfelejtették, s a girl ki akarja sütni a szardíniát, cöveket ver, megmossa és tisztába teszi az autót, megmossa és tisztába teszi a girlt közben felhuzza a folyópartján a hol sátrát ütötték, a gramfont és tenyérjóláshoz is kell értenie. Amíg mindezt elvégzi, este lesz, a csillagok kiütnek az égen, mint valami arany sárkány, hogy a holdat is keverjünk a leírásba, s az olvasónak egy kis öröme is legyen. A girl felrakja a Caruso-lemezt, lehuzza cipőjét és harisnyáját s a folyó partján, ahol a sötét fák között titokzatosan huz a víz, a csil-

lagok alatt, száz kilométerre lakóhelyüktől, meztőláb hanyatt az anyaföldön, a régi kastély és a csendőrlaktanya között, énekelni kezd a halott Caruso, a földek felett, miközben az autóból halkán csepeg az olaj, mert az olajcsapot week-endek alkalmával mindig nyitva felejtí az ember. Így éri el őket az este, ami részben a szerelm, részben a meghülés órája. Mindenesetre élnek. S amikor hétfőn visszamennek a bankba, a girl a gyorsíró-osztályba, s a magánhivatalnok a perelhető váltók osztályába, mikor szólni kezd a telefon, egy óráig az orrukban van még a folyó hús szaga, a föld nedves hagymaszaga, a szájukban érzik a szalámi, s a gyöngédségek ízét, s a sok víz ízét, amit fürdés közben ittak. S a fülkében visszamarad az ötlovas motor kattogása, a madarak éneke, s az angol tánczene. S a testükben egy napra

még benne marad a nap, a víz és a benzin szaga. S az autót, ami mindig kimelegedik a vizsauton az elveszett olaj következtében már javítják a garázsban. Szombaton készen lesz.

Délután háromkor elindulnak rajta, ismeretlen és fantasztikus tájakra, a Wannseehez, vagy Potsdam mögé, amiről olvastak egy könyvben. Hálót is visznek magukkal, mert a fauna titokzatos arra.

Körülbelül ezek az elemei külföldön ennek a Reizwort-nak: week-end.

Pesten is van week-end.

A magánhivatalnok itt is fogja szombat délután a hordozható girlt s kimennek a retekutcai hurokhoz és várnak a villamosra.

De minek erről beszélni minek bántuk, minek szomorítsuk egymást?

Márai Sándor.

Retorzió következik a nemzeti parasztpárttal szemben,

akár sikerül a stabilizáció, akár nem

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A kormány egyik legszámottevőbb tagja ma nagyon könnyelmű kijelentést tett egy bukaresti újságíró előtt:

— A nemzetiparasztpárt akciója nem marad büntetlenül, mondotta a haragtól kivörösödött arccal a miniszter. Le fogjuk lépni, s ha kell, bíróság elé fogjuk állítani mindazokat, akik a kormány ellen folytatott küzdelmükben az ország legfontosabb érdekeit sértették meg.

— Nem tréfálok.

Amint befejezzük a kormány és az idegen tőke megbízottjai közötti tárgyalásokat, irgalmatlan hadjáratot indítunk az ország belső ellenségei ellen.

*

Ez az idegesség, ez a bosszuálló hangulat végigtömböl a kormány és a liberális párt minden egyes tagjában. Az a bizonytalanság, amely a kölcsöntárgyalások nyomán fakad, mindenkit elégedetlenné tesz. Bratianu Vintila legerősebb hívei is ingadoznak akkor, a midőn a kölcsönről van szó. És nem csinál titkot belőle senki: Bratianu Vintilán kívül senki sem tudja határozottan, hogy milyen stádiumban vannak a tárgyalások. Mindenki

remél: a liberálisok is, az ellenzék is. A liberálisok biznak a tárgyalások sikeres kimenetelében, a nemzeti-parasztpártiak pedig meg vannak győződve róla, hogy Bratianu Vintila kölcsönvállalkozása teljes kudarccal végződik, s ez lesz a „platform”, mint ahogy ezt Bukarestben mondják, mely alapul szolgál a kormány visszavonulásához.

Egy bizonyos: úgy a stabilizáció, mint a kölcsön kérdése végső stádiumba jutott. A mai nap véglegesen meghozza a döntést, lett légyen az kielégítő, vagy sem. Holnap, csütörtökön kell, hogy Bratianu Vintila jelentést tegyen a régens tanácsnak a tárgyalások eredményéről. Nagyon nyugtalanító a kormányra nézve, hogy a külföldi krózusok nem maradhatnak tovább Bukarestben, s így siettetni kell a konvenció aláírását, ha konvenció lesz.

Háttra marad még a kérdés: mennyibe kerültek ezek a tárgyalások? Egy politikus hozzávetőleges számítása szerint

az utazások és a különféle költségek
jóval meghaladják a kétszázmillió
lejt.

Most már csak azt kellene tudni, hogy hogyan fog ez az összeg szerepelni a költségvetésben, ha tényleg a liberálisok csinálják meg a jövő évi költségvetést.

Nagyvárad megmutatta, hogy életképes . . .

Nagyvárad. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A nagyvárad-i ipar és kereskedelem a dekonjunktura dacára is megmutatta, hogy életképes, hogy át akarja magát menteni ebből a mai gazdasági krízisektől és pénzügyi válságoktól terhes időből a nyugodt és békés munka korszába. Amikor a kereskedők a különböző adóterhek nyomasztó súlya alatt szinte a megsemmisülés előtt állnak, amikor a lehetetlen hitelviszonyok, a külföld bizalmatlansága, az igazságszolgáltatás lassúsága tragikus nehézségeket gördítenek a mindig szorgalmas és minden áldozatra kész kereskedő elé, akkor a kormány képviselőjének el kellene referálni Bukarestben azt, amit itt látott és tapasztalt. A kormány pedig végre be kell, hogy lássa, hogy mostani politikája nem alkalmas a gazdasági és pénzügyi konszolidációra.

A nagyvárad-i vásár, amelyet a Kereskedelmi és Iparkamara rendezett, nem reprezentálja teljességében a város iparát és kereskedelmét. A kiállítási helyiségek elégtelensége az, hogy kevés idő állott a szervezés rendelkezésére, mindenesetre érezteti hatását, de a teljesítmény, éppen arra való tekintettel, hogy a legnagyobb nehézségek közepette és a gazdasági dekonjunktura idején rendezték meg az első ilyen vásárt Nagyváradon, mégis tiszteletet érdemel és arra enged következtetni, hogy a következő vásárok a fejlődés során egyre nagyobb jelentőségűek lesznek, országos, sőt a határokon túli relációkban is.

A Kereskedelmi Csarnok épületében rendezték meg a kiállítást, de mivel a Csarnok rendelkezésre álló helyiségei kevésnek bizonyultak, a Csarnok körül, lent a Kőrös partján is egész sor kiállítási pavillon és sátor van felállítva. Legnagyobb részt inkább a ke-

reskedelem van képviselve, míg az iparosok közül a műbutor van leginkább képviselve. A kiállítási terem közepét teljesen a nagyvárad-i asztalosok Termelési Szövetkezetének butorai foglalják le, de több oldaltermet is a legszebb butorok tömege tölt be.

A gyáripar aránylag gyengén vesz részt. Külföldi kiállító mindössze egy van és ezt főképpen annak kell tulajdonítani, hogy a rendezőknek nem állott elegendő idő a tökéletes beszerzésre. Így is nagy munkát végeztek.

A vásár ünnepélyes megnyitása vasárnap délelőtt 10 órakor volt a Csarnok épületének nagy előcsarnokában, amelyet zsúfolásig megtöltött a közönség. A kereskedelmi miniszter Harjescu vezérigazgató képviselte. A vendéglátó Csarnok nevében Farkas István elnök mondott köszöntőbeszédet, majd Negulescu Athanáz, a Kereskedelmi Kamara elnöke üdvözölte a vendégeket. Reámutatott arra, mekkora jelentősége van Nagyváradnak a régi kereskedelmi életben. Magnum Varadiensis kereskedelmi gócpont volt, most pedig a határvonalak átrajzolása után szárazföldi kikötője lett az országnak, ami gazdasági jelentőségét fokozza. Hangsúlyozta ezután a vásárok nagy jelentőségét és azon reményének adott kifejezést, hogy a vásár jó hatással lesz a város kereskedelmi életének fellendülésére.

A kormány képviselője Harjescu vezérigazgató beígérte az állambatalom támogatását. Egry polgármester és a prefektus köszöntötték még a vendégeket. Ezután a közönség megtekintette a vásárt és a kiállítást.

A nagyvárad-i általános vásár egy hétig, július 22-ig lesz nyitva. Ez alatt az idő alatt kirakatversenyt is rendeznek.

A város polgársága ünnepnek tekinti a vásárt és a házakat fellebogózták ebből az alkalomból.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség figyelmét felhívni az alanti temetést biztosító szövetkezetre, ahol csekély havonkénti díj-fizetéssel tetszés szerinti temetés biztosítás köthető.

Családjával szembeni kötelessége mindenki- nek temetésbiztosítást kötni,

mely célból keresse fel a szövetkezet alanti központját vagy kérjen ismertetőt. — Ugyanitt üzletszerzők jutalékos és fixis alapon alkalmazást nyernek és megfelelő garanciával vidéki képviselők létesíttetnek.

Erdélyi Temetést Biztosító Szövetkezet

Brassó, Buzasor 9.

7240

Mi történik a doftánai börtönben?

Ki tiltotta meg az élelmiszer bevitelét?

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Szóvátettük már azokat a borzalmakat, amiket a doftánai politikai foglyok élnek át, akikről legutóbb megvonták azt a jogot is, hogy kívülről élelmiszert magukat.

A börtönigazgatóság azzal indokolta a kivételes rendszabályokat, hogy a foglyok a börtönben is folytatták a kommunista összeesküvést és az élelmiszer tilalmat maga Stelian Popescu igazságügyminiszter rendelte el.

A börtönigazgatóság indokolásának elmentmond az a körülmény, hogy az éhség-sztrájkban résztvesznek azok a politikai foglyok is, akiket irredezintizmusért, kémkedésért és hasonló bűnszekményekért ítéltek el. — Ezek pedig aligha csináltak kommunista összeesküvést. Azt pedig, hogy az igazságügy-miniszter rendelte volna el az élelmiszer-beviteli tilalmat, maga Stelian Popescu cáfolja meg, aki kijelentette, hogy az ő információja szerint maguk a foglyok utasították vissza a külső élelmizest.

Ezek után jogosan kérdezheti bárki:

— Mi történik a doftánai börtönben? Mi történik a rabokkal, akiknek vezekelni kell, ha bünt követtek el, de akiket tudtunkkal egyetlen bíróság sem ítélte éhhalálra?

Némi felvilágosítást ad ezekre a kérdésekre az alábbi megrázó írás, amelyet a doftánai foglyok juttattak el a bukaresti Dimineața szerkesztőségébe:

Mélyen tisztelt Szerkesztő ur!

Alulírott doftánai politikai foglyok, tisztelettel kérjük, hogy alábbi sorainknak nb. lapjában helyet adni sziveskedjék, annál is inkább, mivel a börtönigazgatóság igyekszik titokban tartani mindazokat a borzalmakat, amelyek itt történnek, s még csak a saját felettes hatóságához, a börtönügyek vezérigazgatóságához sem juttat el egyetlen jelentést sem.

Ma 11-én, tizenhatodik napja vagyunk éhség-sztrájkban. Ez alatt a hét alatt egész sora folyt le a súlyos eseményeknek, amelyek még jobban meggyőztek bennünket arról, hogy ki vagyunk téve a biztos elpusztulásnak. Folyó hó 4-én, a nem politikai foglyokat, akik hasonlóan kérték a családjaik részéről származó élelmiszer és pénz beengedését, — összegyűjtötték a börtön udvarán, ahol azt mondták nekik, hogy mi vagyunk az okai annak, hogy ők is olyan szigorú rendszabályoknak vannak kitéve. Ez a kijelentés természetesen veszélyes fenyegetéseket provokált ellenünk a közönséges foglyok részéről.

A házkutatásokban, (amely házkutatásoknál természetesen abszolút semmit nem találtak), néhány közönséges fogoly is résztvett. Ezek az igazgatóság slepjéhez tartozó foglyok a börtön-rendszabályok szigorú előírása dacára, késő estig szabadon maradnak, s közülünk azokat, akik nem tetszenek nekik, veréssel és „beolvasztással” fenyegetnek.

Az igazgatóság minden fogadkozása dacára, hogy ezután a konyhán a teljes napi 8 lej értékű adagot megfőzik és hogy az élelem tisztességesen lesz elosztva, a börtön új szakácsait in flagranti csípték rajta az élelem-lopáson.

A börtön-orvos mai napig mindössze egyszer látogatott meg bennünket ezelőtt kilenc nappal, dacára annak, hogy közülünk igen sokan súlyos állapotban vannak.

Állapotunk, mely az éhség-sztrájk előtti krónikus éhezéssből kifolyólag amugy is rossz volt, már kétségbeesítő. Egyesek közülünk vért hánynak annyira, hogy az egyik társunk végső elkeseredésében öngyilkosságot kísérelt meg, nem tudván elviselni a további szenvedést.

Életünk veszélyeztetve van az igazgatóság emberei által, az ellenünk lázított közönséges foglyok részéről is, akik az éhetlen élelmizest (minden tápérték-nél-

küli lötyty) miatt amugy is el vannak keseredve. Így tehát, vagy kegyetlen legyilkolás, vagy az éhség-sztrájk következtében a biztos halál: ez a sors várakozik reánk. S mégis, nem látván semmilyen más kiutat, az utóbbi napokban az a hét társunk, akik még reménykedtek és nem sztrájkoltak, szintén csatlakoztak a mi sztrájkunkhoz.

Követeléseink semmi másra nem irányulnak, csak arra, hogy pusztá életünket megmentsek. Miután az élelmiszer tilalom amugy is a biztos halált jelenti mindannyiunk számára, el vagyunk

Kulturzárlatot készítenek elő a kisantant államok Magyarország ellen

Csehszlovákia után Jugoszlávia is elzárta a magyar egyetemeket a kisebbségi ifjak elől Budapesten megdöbbenést váltottak ki az indokolatlan intézkedések

Belgrád. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Tegnap számunkban adtunk hírt a cseh iskolaügyi miniszter kínos meglepetést keltő rendeletéről, amelynek értelmében a cseh főiskolák ezután nem nosztrifikálják a magyar egyetemeken végzett ifjak diplomáit s egyben súlyos akadályokat emelnek az ellen hogy a magyar egyetemek hallgatói esetleg a cseh egyetemek valamelyikén folytathassák tanulmányaikat.

A cseh iskolaügyi miniszter ezt a kultura ellenes rendeletét az utódállamokban mindig készen tartott irredezintizmussal indokolta, nem kell azonban élesebb megfigyelő képesség annak a megállapítására, hogy az irredezintizmus ezuttal is csak erőszakolt ürügy annak a törekvésnek a takargatására, amelynek kifejezett célja a lekapesolt magyarságot elzárni a magyarországi kultura elől.

A magyar belügyi és kulturhatóságok még csak az érdeklődő lépéseket se tehették meg a cseh kormánynál a szigorú rendelet kimagyarázására, amikor a belgrádi sajtóiroda a jugoszláv kormány hasonló intézkedéséről adott hírt.

A belgrádi belügyi és közoktatásügyi miniszterek közös rendeletet adtak ki, amelyben szigorúan megtiltják az utóbbi állami hatóságoknak, hogy Ma-

szánva, hogy az éhség-sztrájkot a végsőig folytatni fogjuk. Ezután is kérünk minden jóézésű embert, hogy emelje fel szavát érdekünkben.

Soraink közléséért kérjük fogadják mélyen tisztelt Szerkesztő ur hálás köszönetünket és mély tiszteletünk nyilvánítását.

Doftana, 1928. július 11.

90 aláírás.

Ez az írás 11-én kelt, s akkor már 16-ik napja nem ettek. Most 18-ika van, tehát 23-ik napja tart az éhség-sztrájk. Ha a miniszter nem tiltotta meg az élelmiszer bevitelét és nem igaz az, hogy a foglyok utasították vissza a külső élelmet, miért olyan nehéz a doftánai rejtély megoldása?

Magyarországon és Bulgáriában tanuló főiskolai hallgatóknak kiutazási engedélyt adjanak

A jugoszláv kormány még csak indokolni sem tartotta szükségesnek rendkívül súlyos rendeletét, amely a magyar és macedón kisebbségi diákokat elzárja a kitűnő magyar és bulgár egyetemektől és a kétes értékű szerb egyetemek látogatására kényszeríti.

A két szomszédos állam majdnem egyidőben történt azonos és erőszakos fellépése érthető megdöbbenést váltott ki Budapesten. A magyar politikai körök azt hiszik, hogy a két egyidejű rendelkezés között föltétlenül összefüggés van. A cseh és jugoszláv kormányok magatartása világosan arra enged következtetni, hogy a Magyarország ellenes kulturális zárlat kiépítése a kisantant államok részéről folyamatban van.

A magyar kormány még nem tudja, hogy a maga részéről a cseh és jugoszláv államok rendeleteivel szemben milyen eszközöket fogyanatosít. A helyzetet rendkívül súlyosítja az, hogy Magyarország részéről történő hasonló intézkedések éle megint csak azok ellen a kisebbségi ifjak ellen irányulna, akik az utódállamokból a fejlettebb nyugati egyetemek felé orientálódnak.

Mi van a C. F. R. rendbehozatalával?

Dimitriu miniszter nyilatkozata

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A vasut az állam gazdasági ütere. S bizony, Romániában nagyon rendetlenül üt ez az ér:

— Hát hogy ne ütne rendetlenül, feleli Dimitriu miniszter, mikor annyi év mulasztását kell egyszerre pótolnunk. Elsősorban nincs elegendő pénzünk, hogy kiépíthessük kellőképpen a forgalmat s modernizáljuk a vasuti szervezetet.

— Hát nem kölcsönért volt excellenciád külföldön? kérdeztem a minisztert.

— Utazásom tényleges célja — családi ügy volt. Természetesen egy miniszternek barátai is vannak külföldön s ezeknek kérésére nyilatkoztam a külföldi sajtóban az ország helyzetét illetőleg. S mondhatom, nagyon tévesen informálják a közvéleményt azok, akik azt mondják, hogy ennek az országnak rossz híre van külföldön. Ami magát a vasuti kölcsönt illeti, folytatja a miniszter, nem tagadom, a vasut kap nemsokára nagyobb, tekintélyesebb kölcsönt a külföldtől. Ugy, hogy teljesen nivóssa

tudjuk tenni az ország vasuti forgalmát. De ezt a kölcsönt a nagy állami kölcsönrel együttesen kapjuk. Ugy, hogy az teljesen egybeolvad a most folyó tárgyalásokkal, amelyek nagyon szép kilátással kecsegtetnek.

— Tehát nem az amerikai Mosier urral tetszik erről tárgyalni, mint ahogyan ezt a bukaresti lapok írták?

— Nem. Mosier ur ugyyszólván a világ legkiválóbb vasuti szakértője s ő általa akarjuk átszervezni az ország vasuti ügyvezetését. Mosier ur különben még sokáig marad az országban ahol a vasuti vezérigazgatóval dolgozik állandóan.

— És mi a miniszter ur legközelebbi vasuti programja?

— Amint látja, gyorsítani akarjuk az ország vasuti forgalmát s nemsokára sikerülni is fog, mint ahogy már részben sikerült is. Azonban nem lehet minden vonalon egyenlő gyorsaságot biztosítani. Ahol a talajviszonyok megengedik, maximum gyorsasággal fognak haladni a vonatok. Mert ugy tapasztalom, hogy teljesen indokolatlan a sok óvatosság, amely miatt nem merjük emelni a forgalom gyorsaságát. Meg aztán vannak helyek, ahol ugyancsak indokolatlanul sokat állanak a vonatok. Ezeken egyformán változtatunk, hogy teljesen a minimumra redukáljuk az állomásokon való időzést. A nehezebb talaju vonalakon megduplázzuk a gépek számát, hogy teljesen európai nivón álló forgalmat érjünk el.

Oh, de szeretnénk már látni mindebből valamit.

Most még van ideje!

A legszebb divatujdonságokat 20% árengedménnyel bevásárolni, mielőtt az üzletünket átépítés miatt bezárjuk.

Használja fel ezen alkalmat!

Ascher Testvérek BRAȘOV, Kapu-utca 5.

Riport a hőségről

Brassó (A Brassói Lapok munkatársától.) A nap kegyetlenül tűz le a földre, izzó sugarai puhává lágyítják az aszfaltot, mindenki gyekszik valami módon hűsülést találni. A napilapokban egymást érik a hírek újabb eljövendő hőhullámról és az emberek rémülten gondolnak a másnapra.

A napokban beszéltem egy barátommal, aki öt esztendőn keresztül Szumatrán élte. Emefeti lakásában voltunk, borzasztó hőség volt a szobában. Félig önkívületben fogadtott, dőlt róla az izzadság. Csodálkoztam: „Hát te ennyire olya vagy egy kis melegtől, ha éveken keresztül Szumatrán voltál?” — kérdeztem tőle. Barátom bágyadtan intett: Hidd el, a tropusokban nincsenek ekkora kegyetlen melegek, mint itt.

Ez a megállapítás paradoxnak hangzik, de barátomnak legalább a keletindiai viszonyokat tekintve, igaza volt. Tény, hogy 35 fokos árnyékhőmérsékletek a keletindiai szigetekben a legnagyobb ritkaságok közé tartoznak. Ami az ottani klímát az európai számára néha elviselhetetlenné teszi, nem a maximális hőmérséklet, hanem elsősorban a nedvesség, másodsorban az állandó meleg napról-napra, folyton-folyvást. Mert a tropikus zóna különlegessége a kis napi és évi hőmérséklet-ingadozás.

A hőmérő beosztása.

A meteorológiában úgy, mint a tudományban, csupán Celsius skáláját használják. A Reaumur-féle skála, mely a víz forráspontját teljesen illogikusan 80 fokra helyezi, már teljesen elavult és csak a közönség között terjedt el. Az angolok és amerikaiak hőskálája a leglogikátlanabb. Fahrenheit, a legalacsonyabb megfigyelt hőmérsékletet, melyet valamikor a XVIII. század folyamán Danzigban figyeltek meg, vette alapul és skáláját úgy osztotta be, hogy a víz olvadáspontja 32 fokot vett fel. Így aztán a víz forráspontja 212 fokon van. Ennek a teljesen logikátlan beosztásnak némi előnyei is vannak. Először is a skála alig számol negatív fokokkal. Másodsorban pedig tizedfokok megadása felesleges, mert a skála kisebb fokbeosztása ezt feleslegessé teszi. Az angolok és amerikai tudományos körök persze szintén nem használják már ezt a teljesen önkényesen felvett és teljesen előregedett beosztást.

A hőmérsékletet szóval mindenütt Celsius szerint mérik, mely skálánál a víz 0 foknál olvad és 100 foknál forr. 760 mm. légnyomás mellett. A meteorológiai jelentésben mindig a léghőmérsékletet szokás megadni, tehát soha sem a napon mért hőmérsékletet. A laikus rendszeren a megadott hőmérséklet alatt az „árnyékban” mértet szokta érteni. Bár ez igen megközelíti a hivatalos adatokat, mégsem egyezik teljesen vele. Mert a Meteorológiai Intézet mérőeszközei úgy vannak felállítva, szellős, napról védett házacskában, bizonyos távolságban a talaj felett, hogy lehetőleg a levegő temperaturáját mérjék meg, természetesen árnyékban, érteve alatta, hogy a hőmérő minden napsugár és viaszasugárzástól mentesen adja meg a hőmérsékletet. Igen pontos mérésekre olyan hőmérőket használnak, amelyekben egy óraszerkezet a higanygömbre szívtyúzza a levegőt. Így aztán teljesen pontos átlagos hőmérsékletet lehet leolvasni. Nálunk a levegőhőmérséklet igen ritkán emelkedik 36 fok fölé. Szintugy az egész kontinensen. Ha az ember azt olvassa például, hogy valahol a hőmérséklet 50 fokot ért el, az a napon mért hőséget jelzi. Ez persze összehasonlításként nem szolgálhat, mert általában igen ingadozó szokott lenni. Ilyen magas „árnyékhőmérsékletet” Európában még sohasem mértek.

A hőmérséklet ingadozása.

A hőmérséklet naponta bizonyos ingadozásokat végez. Így tapasztalat mutatja, hogy a

legmagasabb a napihőmérséklet nyáron déli 2-3 óra között van. Ezek a napiingadozások. Ezeknek megfelel egy napi átlag, mely a legkisebb és legnagyobb hőmérséklet közé esik. A napi átlagból meg lehet szerkeszteni a havi, ezekből az évi átlagot. A helyi hőmérséklet havi átlagaiból azután, ha az egyenlő adatokat mutató pontokat összekötjük, úgynevezett izotermákat kapunk. Ezek az izotermák azután megadják a legmelegebb, illetve a leghidegebb helyeket a Földön.

Honnan származnak most már Európában a nagy melegek? Az ember igen sokszor hall beszélni amerikai hőhullámról. Hát amíg az a tengeren átérne Európába, bizonyára alaposan lehülne. Az amerikai hőmérséklet bizony alig van hatással Európa klímájára (kivéve a Golf-áram melegítő hatását, amit azonban más jellegű). Sokkal nagyobb hatással van Európa meleg időjárására az északafrikai és nyugatázsiai hőségcentrum. Ha az ember rátekint egy mapára, ahol a július havi izotermák (tehát havi középhőmérsékletek) ki vannak tüntetve, nyomban észreveszi azt a nagy területet, mely Európának közvetlen szomszédságában terül el. Ennek a hatalmas sivatagi karakterű területnek havi középhőmérséklete júniusban 35 fok. Hogy azután itt nyáron 55 fokos árnyékhőmérsékletek nem tartoznak a ritkaságok közé, az nem is olyan csodálatos.

A Szahara hőaccumulator

A leghatalmasabb hőakkumulátor a Szahara. Itt mérték többek között az egyik Lybiai oázisban a legnagyobb hőmérsékletet 1886-ban 59.6 Celsius fokot árnyékban! Szintén borzal-

masan meleg terület Arábia, Afganisztán, Beludzsisztán, Perzsia és az északnyugati indiai sivatag. Itt szintén mindenütt fellép a 35 fokos átlag. Sokkal kellemesebb és elviselhetőbb a meleg a keletindiai tropusokon. Itt a napi átlag 27-28 fok között ingadozik. Soha nem éri el azonban a 32 fokot és a 35 fokos extrémhőmérsékletek a legnagyobb ritkaságok közé tartoznak. Viszont a hőség soha nem is csökken 21 fok alá. Ezért jobb és kellemesebb a hőség az erős tropusi vidékeken, mint nálunk. Persze a nagy nedvesség fűldezté teszi a levegőt és az emberről kisebb hőség dacára is csurog az izzadság. A tropusi ember viszont úgy ruházta magát, mint más berendezéseivel védekezik a meleg ellen, amire különben a szervezet igen hamar rá szokik.

Ezzel kapcsolatban igen érdekes felvetni a kérdést, milyen hőséget képes az ember egyáltalában elviselni? Tudvalevőleg a szervezet 43 foknál magasabb hőséget már nem bír elszenvédni, mert a vér dekomponál, a fehérjékben olyan folyamatok mennek végbe, melyek annak életműködését megakasztják. Ez a tény, persze a gyakorlatban másképpen áll. Ugyanis a szervezet a hőség ellen nyomban izzadsággal védekezik. Az elpárolgó víz ugyanis lehűti a bőrt és a szervezet képes a 37 fokos hőegyensúlyt betartani. Tehát száraz hőséget jobban el lehet szenvedni, mint a nedveset. Így ha a bőr nem képes a kiválasztott izzadság folytán lehűlni, beállhat a halál. Száraz levegőben ki is tartottak már 100 fokos hőmérsékletet is pár másodpercig sőt egy artista 200 fokon is képes volt néhány másodpercig kitartani. Rendes átlagember 60-70 fokos meleget csak igen rövid ideig képes kitartani, mert a kiválasztott izzadság csak ideig-óráig képes elpárolgásával a hőegyensúlyt fenntartani.

Doumergue kegyelmet adott az elzászi autonomista pör elíteltjeinek

Ricklin nem részesült a kegyelemben, mert az ő elítélése még nem jogerős

Páris. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Néhány hónappal ezelőtt a világsajtó érdeklődése figyelte a nevezetes kolmári pör fejleményeit, amelyben vádlottként az elzászi autonomista mozgalom három kiváló egyénisége szerepelt. A napokig tartó tárgyalás folyamán az érdeklődő világsajtó arra az álláspontra helyezkedett, hogy a vádlottakat nem lehet elítélni, mert az elzászi autonómia érdekében való mozgalom irányítása olyan politikai ténykedés amit nem lehet bünténynek minősíteni. Az általános bizakodó hangulatban aztán nem várt meglepetésként hangzott el a francia bíróság ítélete, amely

a kolmári vádlottak tevékenységét a francia állam elleni összeesküvésnek minősítette s három főpádlottat, Rosse Schallt, Faschauer Ferdinándot és

Ricklint rendkívül súlyos büntetéssel sújtott.

A világsajtó természetesen nem rejtette véka alá elítélő véleményét s az általános felháborodás nem maradhatott hatás nélkül Franciaországra sem. Már akkor hangoztatni kezdték a francia politikai körök, hogy a kolmári pör elíteltjei minden valószínűség szerint kegyelemben részesülnek. És most csakugyan azt jelenti egy rövid párisi távirat, hogy

Doumergue köztársasági elnök kegyelmet adott Rosse Schalnak és Faschauer Ferdinándnak.

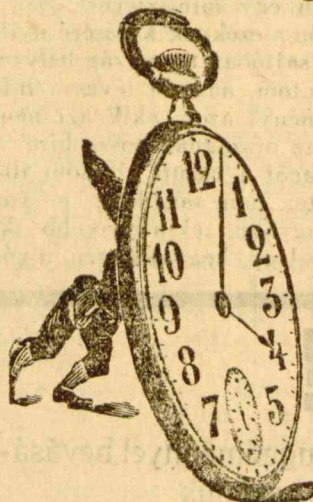
Ricklinnek nem lehetett megkegyelmezni, mert ő még nem vonta vissza semmiségi panaszát s így elítélése még nem jogerős.

Elzászban a megkegyelmezés híre nagy örömet és meglepetést váltott ki.

Csak rövid ideig, a mostani nagy gazdasági krízis miatt.

Lei 165 egy zsebóra
aranyozott láncsal

vagy egy asztali C. F. R. védjegyű ébresztő óra

mind ettől valódi svájci gyártmány, 2 éves írásheli garanciával. Ezenkívül minden órához 60 db. ajándéktárgy. Nagy meglepetés.

2 óra vételnél ezen a 120 ajándéktárgyon kívül, egy „GILETTE” valódi amerikai borotva készüléket küldünk, 2 pengével. Viszont 3 óra vételnél, 180 ajándéktárgyon kívül egy negyedik órát adunk ingyen, szintén 2 éves garanciával. S étkezőeszköz és csomagolási költségeikért 35 lejű veszünk csomagonként.

Meg nem felelés esetén visszavesszük az árut és visszatérítjük az árát. Mi el csak kisebb készlettel rendelkezünk, kérjük az érdeklődőket, hogy rendeléseiket minél előbb feladni szíveskedjenek.

Forduljon teljes bizalommal: **COMPANIA ELVEȚIANA-ROMANA**
Eucu ești, I. Strada Brâncoveanu No. 10. címre.

S. BERGER tükörgyár

Târgu-Mureș, Str. Morii No. 32

Szállít mindenféle tükört.
Változtat hibás tükörök
javítását és újra
foncsorozását.

2791

Meghalt Giolitti,

Olaszország volt liberális miniszterelnöke

Róma. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Szükszavu távirat adja hírül, hogy Giolitti Giovanni Olaszország volt liberális miniszterelnöke 85 éves korában Cavourban meghalt. Giolitti a háboru előtti Olaszországnak legjelentősebb egyénisége volt, aki hosszabb-rövidebb megszakításokkal ötízben állott a liberális kormány élén. Ő volt az, ki belevitte Olaszországot a török háborúba, hatalmának azonban ez a kaland sem árthatott meg. Zseniális politikus volt, aki a legnehezebb helyzeteket is braváross éleslátással oldotta meg. A világháboru kitörésekor hatalma tetőpontján állott, s nem is került nagy megerőltetésébe, hogy a hármass szövetség felrugásával az antant oldalán vigye harcba Olaszországot.

A háboru utáni megrendülésben Giolitti újból a kormány élére került, s ő vette észre leg hamarabb, hogy az új párt, a fascisták, hamarosan elsöprik a régi Olaszországot. Hirtelen átadta a kormányt Facta-nak, aki alatt megtörtént a híres marcia su Róma. Giolitti itt is ügyesnek bizonyult. Megértette az idők változását s nem akart ellentétbe kerülni Mussolini-val, noha szinte egyedül maradt már a régi nagyevű liberális politikusok közül. Egészen a legutóbbi időkig részt vett a politikai életben, de mindig a kompromisszumos megoldások embere maradt. A mai Olaszország talán nem is tudja, hogy mekkora emberét veszítette el Giolittiben.

Csendes esőzés szakította meg a kánikulát, de a hőség nem enyhült

Budapest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A hőmérő állandóan 38 fok celziust mutat. Déli egy órakor pár perces esőzés volt, az ohajtott enyhülést azonban ez sem hozta meg, sőt a hőség még fokozódott utána. A meteorológiai intézet holnap reggelre jóslja a hősökkenést. A Dunából hét férfi holttestét fogták ki.

Vidéken a hőmérséklet 41—42 fokos hőséget mutatnak. Estére mindenünnen esőjelentések érkeztek. Prágában délután 7-kor, Bécsben 6-kor, Pécsen este 10-kor volt hevesebb zivatar, de jelentékenyebb hősökkenést ez sem hozott.

A Manchester Guardian is élesen elítéli Chamberlainnek az optánspörrel kapcsolatban tett nyilatkozatát

London. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Manchester Guardian vezércikkben foglalkozik Chamberlainnek az optánspörrel kapcsolatban tett kijelentésével, amely az angol belpolitikai életben szokatlanul heves megmozdulást váltott ki. A Manchester Guardian, amely pedig az angol közvéleménynek egyik legjelentősebb irányító organuma, vezércikkében szintén élesen foglal állást az ellen az álláspont ellen, amit Chamberlain nyilatkozata kifejez.

A tanács a kinos ügy elintézésére semmi egyebet nem tett. — írja a lap, — mint kétes értékű tanácsokat osztogatott. Ha a győztes hatalmak követeléseinek teljesítéséről van szó, akkor mindig szentség a Népszövetség előtt a békeszerződés, viszont ha valamelyik legyőzött állam érdekéről van szó, akkor nyomban megkezdődik a kapkodás. Az egészben az a legnagyobb tragédia, hogy a Népszövetség mindössze két-háromszáz földbirtokost érintő ügy miatt alacsonyította le ennyire magát.

Nincs kizárva, hogy a román földreform nem ütközik a trianoni szerződésekbe, viszont meg kell állapítani azt, hogy ezt a kérdést soha nem próbálták meg elintézni törvényes keretek között. Vajon mi történik akkor, ha valamelyik nagyhatalom kerül vitába egy gyengébbel, ha most, két kis állam esetében is ily nehéz a jogszabály alkalmazása. Mi lenne ebben az esetben a gyengébb féllel, ha a Népszövetség nem egyéb, mint a hatalmasok érdekközösségére alakult intézmény.

— Személyi hír. Gróf Majláth G. Károly erdélyi r. kath. püspök Csikszeredából, ahol résztvett a papok lelkigyakorlatán, Brassóba érkezett, ahonnan rövid tartózkodás után dr. Flornik Gy. pápai kamarás kíséretében Bukarestbe utazott, hogy ott iskoláügyekben tárgyaljon.

Napsütéses

lesz a teste, ha levegő- és napsugárfürdők, utazások és vándorlások előtt

NIVEA-KRÉMMEL

dörzsöli be testét. A Nivea-krém erősíti a napsugarak sőtétő hatását és kisebbíti a fájdalmas napsütés veszélyét; ez egyedül tartalmazza a bőrápoló Euceritet. De teste száraz kell hogy legyen, sohse szabad a testét nedvesen a napsugarak ellen kitenni.

004

Nobile hanyagsága okozta az Itália katasztrófáját

Az egyik megmentett matróz súlyos vallomása Nobile ellen — Svédország valószínűleg visszavonul a további mentési munkálatoktól Nobile viselkedése miatt

A „Nobile-expedíció” rovatcím „Nobile botrányá” változott át a lapok hasábjain.

Az olasz sajtó magasztaló cikkeiben emlékezik meg Malgreen professzor kiváló eredményeiről, ugyanakkor azonban hevesen támadja a norvég és svéd sajtót. Olaszország kikéri magának, — írják az olasz lapok, — hogy Nobile önfeláldozó jellemét a gyanu leg-halványabb árnyékával is illessék. Nobile az expedíció megmentése érdekében küldte ki Marinot és Zappit azzal a megbízással, hogy kövessenek el mindent a szárazföld elérése érdekében és hozzanak segítséget a jég-táblán rekedt expedíciónak. Malgreen saját akaratából csatlakozott ehhez az expedícióhoz, s így Nobilet a legkevésbé lehet felelőssé tenni a különben fájdalmas tragédiáért. Malgreen annyira legyöngült, hogy nem tudott járni s így a két köteleltségét teljesítő olasznak sorsára kellett hagynia. Bizonyos, hogy Zappi a gyengébb fizikumu Marinót is elhagyta volna, ha erre kerül a sor, mert neki első-sorban a kapott parancsot kellett teljesítenie.

A francia—olasz sajtó afférnak is érdekes fejleménye van. A temperamentumos olaszok elhatározták, hogy mindenképpen elégtételt vesznek a franciáktól az izléstelen támadás miatt s ezért

az Impero szerkesztősége az egész olasz újságírói kar nevében párbajra hívta ki a francia újságírói kart.

Az olaszok ajánlata az, hogy tizenkét olasz újságíró vivjon meg tizenkét kiválasztott francia újságíróval. A furcsa kihívásra a franciák még nem adtak választ.

Kingsbay-i jelentés szerint Charott pilóta kijelentette, hogy alapos reménye van Amundsen és Gilbaud megmentésére.

Gyűjtik a vádakat Nobile ellen

Kingsbay. Az északi sajtó Nobile-ellenes kampányához Oroszország is csatlakozott. A moszkvai Izvestia hosszú cikket közöl, amelyben Behounek matróznak, a megmentőknek egyikének döntő jelentőségű vallomását tárja föl.

A vallomás szerint Malgreen professzor már az Itália lezuhanása előtt figyelmeztette Nobilet, hogy a léghajó kormányserkezete elromlott, a tábornok azonban nem törődött a figyelmeztetéssel, pedig akkor még helyre lehetett volna hozni a hibát.

A katasztrófa csakhamar be is következett.

És Nobile akkor is végzetesen könnyelmű volt, amikor a lezuhanás elkerülhetetlennek látszott. A léghajó már tehetetlenül vergődött, de ő még akkor sem gondolt az óvintézkedések megtételére, hanem kutatásokat végeztetett embereivel.

Nobile vakmerő katona volt, de hiányzott belőle mindaz, ami egy ilyen fontos expedíció sorsának irányításához szükséges lett volna.

A vádlók csoportjához csatlakozott maga Thornberg, a Nobilet saját élete kockáztatásával megmentő svéd pilóta is. Thornberg, mint a svéd mentőexpedíció vezetője, hivatalosan

jelentette megbízóinak, hogy Nobile egészen megdöbbenően és visszataszítóan viselkedik, annyira, hogy veszélyezteti a további mentési munkálatok sikerét. A Krassin parancsnoka, — jelenti Thornberg, — javasolta Nobilenek, hogy szervezzen felderítő repülőszolgálatot a léggömb roncsával elsodortak felkutatására, akikről eddig még semmi hír sincs. Nobile így válaszolt:

— Az olasz kormány egyelőre nem rendeltet újabb felderítő szolgálatot.

Ugyancsak kijelentette Nobile, hogy semmi szükség sincs többé a svéd repülőszolgálatára, mintán két olasz repülőgép rendelkezésre áll. Thornberg különösnek tartja, hogy Nobile visszautasítja a svéd segítséget akkor, amikor a Krassin jégtörőhajóval való együttműködés újabb sikereket ígérne. Jelenti Thornberg azt is, hogy Nobile feltűnő célzatossággal nem értesítette őt sem a Krassin-nal, sem a kormányával való tárgyalásairól s így ő most teljesen tájékozatlanul áll a további teendőket illetően.

Thornberg távirata Svédországban igen kinos feltűnést keltett. Valószínűnek látszik, hogy az események után a svéd kormány teljesen visszavonul a mentési munkálatoktól.

Nobile részvéte Malgreen özvegyének

Stockholm. A svéd közvéleményt élesen foglalkoztatja egy másik távirat is. Ezt a táviratot Nobile küldte Malgreen professzor özvegyének. A táviratban igéri Nobile, hogy megirandó emlékiratában méltó emléket szentel majd Malgreennek s ki fogja fejteni, hogy milyen nagy tudóst veszített el benne Svédország.

Nobile távirata Stockholmban nagyon vegyes érzelmeket keltett.

Róma. Mussolinik kijelentette, hogy Olaszország Amundsen hivatalos holtánnyilvánítása alkalmával királyi módon fogja leírni háláját a nagy tudós emlékével szemben.

Wolf ezredes az esküdtszék előtt

Bécs. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A bécsi esküdtszék most kezdte meg Wolf ezredes hazaárulási pörének tárgyalását. A vádirat szerint az exaltált lelkiületű ezredes izgatott a köztársaság ellen s Kun Béla kiadatási eljárásával kapcsolatban röpiratokkal és a magyar követséghez intézett levélben sürgette, hogy a magyar csapatok szállják meg Bécset. Wolf ezredes a vádirat felolvasása után kijelentette, hogy a terv nem tőle származott, az értelmi szerzőt azonban nem hajlandó megnevezni. Ő a magyar csapatokat csak arra kérte, hogy segítsék meg az osztrák kormányt, a bolsevizmus letörésében. Egyáltalán nem akart Ausztriának ártani, vagy az állam önállóságát megsérteni. Nem érzi magát bűnösnek és tiltakozik az ellen hogy hazaárulóként kezeljék.

A védelem azonnali, tárgyalás nélküli felmentést kért, azon az alapon, hogy a vád a köztársasági államformában már érvénytelen rendelkezésen alapul. Az államügyész a védelem indítványának elvetését kéri, amit az esküdtszék teljesít is.

A tárgyalás folyik. Ítélethozatalra valószínűleg holnap kerül sor.

Meggyilkolták az újonnan megválasztott mexikói elnököt

Mexiko. (A Brassói Lapok tudósítójától) A legutóbb megválasztott új köztársasági elnököt, Obrogout, akinek december elsején kellett volna hivatalát elfoglalnia, tegnap délután az egyik mexikói kávéházban meggyilkolták.

A gyilkosság miatt Mexikóban nagy belpoliikai bonyodalmaktól tartanak.

A merénylet a gyilkosság után azonnal letartóztatták, de eddig csak annyit állapítottak meg, hogy a keresztnéve Juan.

Kisvárosi mozaik árnyékból és fényből

Erzsébetvárosi jellemzők csokorba kötve

Erzsébetváros. Por és sötétség. Messziről kutyák ugatnak hátborzongató vonítással.

A kis város nappal viszont bocsánatkérően sugárzik. Csöndes, nagyon csöndes ez a város, ahol ilyenkor kánikulában, a pocsolyák áthatóan illatoznak az utcákon. mert esernyőzések nincsenek, de nincs a városnak kórháza sem, mozi sem, mindössze a kaszinók kölcsönkönyvtára mutatja hogy itt vannak emberek, akik szomjasak valamire.

Esténként dr. Aldan fogorvos ablakai kinyílnak és édes távoli világokból ide is eljövő hangok ömlenek végig a korzón. A rádió tölcseréből mindenkinek egyformán jut a gyönyörűség, s az erzsébetvárosi emberek leülnek a padokra, vagy lassan sétálva a gesztenyesorok között, álmodnak egy messzi és ismeretlen életről, más sorsról, más nagy, forrón kavargó városról.

A kisebb utcákban a sarkantyuka, hagyoma, rezeda és viola egyes nyári parfümjé száll. Kis aranyló csibék csipegnek hozzá falusi kórust.

★

A főtéren az örmény katolikus templom vagy ahogy nevezik a kétágu templom, egy régi, elmúlt világról mesél. Amikor ez az örmény város csakugyan az örményeké volt. Mária Teréziától vették meg az örmények az Apaffy birtokot, amelyhez tartozik az Apaffy kastély is, amely ma állami gimnázium. Az ötezer holdas birtok az örmény kompániáé volt, később ártírták az összes erzsébetvárosi örmények nevére, s amikor a politikai községek megalakultak, akkor a politikai községek tulajdonába ment át. A városé lett minde. Ezzel szemben a város lett az örmény egyház kegyura. Hogy az impérium változás óta milyen kegyura a város az egyháznak, világosan mutatja a templom. Még a tavaly júliusban egy nagy vihar ledöntötte a templom egyik tornyát. A város, amely ötezer holdat bír az örmények jóvoltából, mindössze huszezer lejt utalt ki a torony-építésre. holott csak maga a renoválás, többbe került ennél. De a város az örmények kegyura, a görög keleti egyháznak kétszázézer lejt adott, s kétszáz hold erdőt, az egyház részére telket sajátított ki a örményektől, annak a gör. keleti egyháznak a részére, amely egyáltalán nem létezik Erzsébetvárosban.

★

A törvényszék elnöke most Davidoglu, a volt ilfovi elnök. Azt mondják, nagyon körültekintő, pontos hivatalnok az államnak. Any-

nyira körültekintő hogy még a tisztviselők ruházatát is körültekintő.

Az egyik kis hivatalnokot rövid nadrágban talált az elnök ur. Erre azonnal kiadta a szigorú rendeletet, hogy a hivatalnok ne merjen többé rövid nadrágban megjelenni a hivatalban. A szegény tisztviselő védekezhetett volna azzal is, hogy a fizetése olyan nagy, hogy abból csak kis nadrág telik.

★

Egy ismert magyar ur szerette volna édesapját a családi sirba áttenni. Elment az orvoshoz, hogy milyen uton-módon lehet elintézni azt, hogy édesapját, aki 1917-ben halt meg, a mellette levő másik sirba tegye át. ahová nagyanyját temették utoljára, 1893-ban. Az orvos mondta, hogy adjon be kérvényt a hatósághoz, annak igazolását kérve, hogy az egyik sirba mikor temettek utoljára, s mikor a másik sirba. A kedélyes tanácsos ur röviden elintézte a magyar ur kérését. Az igazoló írást, amelynek alapján egy sirba kerültek volna a család halottai, azzal a szellő és ilyen kegyeletes kérdéshez bizonyára illő kijelentéssel utasította vissza, hogy:

„Fenntevetetteknek a temetésén alulirottak nem voltak jelen”

Tehát világos ugy-e, hogy az okos, szellemes, s derűs kedélyű tanácsos ur akkor nem is adhatja ki a halottak temetési évét igazoló írást. Nem igaz?

★

De, amint mondják, a tanácsos urat is lefőzte Gheorghiu vizsgálóbíró ur. Nemrég egy bűnügyben tanuként volt beidéztve néhány radnóti magyar. Miután a tárgyaló terembe bekiáltották őket, a vizsgálóbíró ur a következőt kérdezte az egyik tanutól:

— Van-e szeme?

— Van istálom.

— Van-e füle?

— Van istálom.

— Hát ha füle is van, szeme is, hogyan lehet az, hogy se nem látott, se nem hallott semmit?

— Hát ugy instálom, hogy nem voltam ott, amikor ez az eset történt, tehát nem láthattam, nem hallhattam.

A vizsgálóbíró urnak nem tetszhetett ez a felelet, mert nekiugrott a tanunak s előbb az egyiket, aztán a másikat kezdte pofozni, sőt boksoló tudományát is bemutatta rajtuk. Azóta szállóige lett Erzsébetvárosban.

— Van-e szeme? Van-e füle?

★

Egy néhány autó is van ám Erzsébetvárosban. Így többek között öt magyar ur közösen vásárolt meg egyet. Azonban a „nagy autóforgalom” rontja az utcákat, legalább is a városi tanács úgy találta, s hogy rendre szoktassák az autókat, a Vasut utcába három helyen is homok töltéseket csináltak az út közepén. Így aztán az autók már nem száguldozhattak féktelen kedvvel, egészen addig, amíg baza nem jött az egyik előkelő román autótulajdonos, akinek nem volt kedve autón hirtetni a Vasut utcában, s széthordatta a rendet teremtő buckákat. Azóta ismét nagy az autóforgalom. Aznap kettőt is láttam. Meglehet ugyan hogy egy volt, csak kétszer találkoztam vele.

★

Most a vakációs diákok is otthon vannak. S hogy valahogy tudomására juttassák ez boldog erzsébetieknek, egy csöndes nyári annál nagyobb zajjal, beverték öt hat háza ablakát, (tévedésből ott mind zsidók laktak,

s aztán, hogy megmutassák mennyit fejlődtek a rajzolás nemes tudományában, szépen rápingálták a kampóskeresztet a megablaktalanított házak falára. Különösen szeretik a kis diákok az öreg Freimann bácsit, tőpörödött kis zsidó, magával jöhetően, de annyira tisztelik benne a kis diákok a magas kort, hogy nem is tanácsos egyedül engedni ki az öreget az utcára. Mert mindig akad a fiatalság között egy sereg tisztelő, aki olyan alaposan „megtiszteli” Freimann bácsi magas korát és főképp zsidóságát, hogy csak támogató karok segítségével mehet haza.

★

Most azonban minden csöndes. A nagy meleg elbágyasztotta a kedélyeket, legfeljebb annyi energia maradt az emberekben, hogy levánszorogjanak a Nagyküküllő vizéig.

A főtéri borbélyüzletben pedig harsogva énekel egy régi pajzán éneket a gramofon. A borbély ur borotvál.

Somlyói Eller Gizella.

Újabb fordulat a Löwenstein-ügyben

Brüsszelből jelentik: Az itteni központi biztos tegnap levelet kapott egy ismeretlen hölgytől, melyhez Löwenstein bankárnak egy levele volt mellékelve. Az ismeretlen hölgy a levélben közölte, hogy a mellékelt levelet Löwenstein adta át neki azzal az utasítással, hogy esetleges balesete után juttassa el rokonihoz.

A bankár hozzátartozóit a nem várt fordulat rendkívül meglepte.

Hatalmas botrányral zárult a pozsonyi magyar színház bucsuzása

Pozsony. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Hétfőn este óta hatalmas botrány foglalkoztatja a pozsonyi közönséget. A botrány a pozsonyi gummibotos rendőrség magatartása miatt tört ki, amely a magyar színházról bucsuzó tömeget szétverte.

Hétfőn tartotta utolsó előadását a magyar színház a közönség óvációja és virágésoje mellett. Az előadás után a színház művészei bejárájánál hatalmas ünneplő tömeg gyűlt össze, hogy bucsuzzék a távozó színészekről. A tömeg egészen békésen viselkedett, mégis a kirendelt cseh rendőrtiszt kivezényelte a gummibotosokat s a tömeget feloszlatta. A feloszlátás általános verekezés közben ment végbe s igen sokan megsebesültek. Négy letartóztatás is történt, akik közül hármat kedden szabadlábra bocsátottak. A negyedik, Mocsáry András műgyetemi hallgató, letartóztatásban maradt, mert állítólag az egyik gummibotos rendőrnek három pofont adott.

Nemzetközi harc a bolsevizmus ellen

A „Szabad Európa” mozgalom programja

Budapest. (A Brassói Lapok munkatársától.) A magyar fővárosnak érdekes vendége van, Fabre-Luce Róbert francia báró, a „Szabad Európa” mozgalom megteremtője ke-reste fel a magyar metropolist, hogy mozgal-mába belekapcsolja Németország után Magyarországot is.

Fabre-Luce báró a következőkben vázolta programját:

— Az igazság szellemében akarunk tárgyalni, amely bázisul szolgálhat ahhoz, hogy Európa régi kultúrországainak nemzeti szellemi rétegei együtt dolgozzanak. A bolsevizmus ellen kell összefogni az európai népeknek. Ez az összefogás azonban nem tisztán negatív alapon történjék. Befelé morális frontot kell kiépíteni a forradalmi szellemmel szemben. Mi küzdő szervezetebe álltunk össze, mely az ellen a hazugság ellen küzd, amelyre a jelenlegi Európát felépítették.

— Európát az igazságnak közösen megalapított bázisán kell felépíteni. Franciaországbeli és kisantantbeli összeköttetéseink révén akarjuk elvégezni a felvilágosítás munkáját, hogy aztán tisztán láthassa a francia közvélemény is, hogy az igazságtalanságok kiküszöbölése nemcsak európai, hanem francia érdek is.

— Eddig Franciaországon kívül Németországban alakult meg a „Szabad Európa” szervezete. Most megkísérem, hogy Magyarországon is megteremtsek Európa népeinek a tradíciók és nemzeti érzés alapján való együttműködését és ennek a szellemnek kifejtését. Teljesen nemzeti alapon állunk s fontosnak tartjuk az államok és egyének szabadságát.

**Lakatosok, asztalosok
figyelmébe!**

GRÜNWALDTESTVÉREK
ALAPTÍVA-1893
ORÁDRA 31/2 0906000134
VÁSÁRODONY - BUDAPEST

Képviseletnek Brassó megyére kizárólagosan
Varga János
lakatos cég bízott meg ahol minden felsze-
relés raktáron kapható.
BRASSÓ, Szent János-utca 17. sz.

HIREK

BRASSÓI LAPOK

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden munkanapon az esti órákban. Hirdetések vagy közvetlenül a kiadóhivatalhoz küldendők, vagy pedig bármelyik hirdetési iroda, vagy bizományosaink útján is feladhatók. A *gal jelzett hírek díjazás alá esnek.

Felelős szerkesztő: Kocsis Béla.

A Brassói Lapok nyomdavidualatának kiadása.

Előfizetési díjak Brassóban: egy óra 90 lej, negyedévre 240 lej, félévre 460 lej, egy évre 900 lej. Kézbesítési díj külön fizetendő. Előfizetési díjak vidékre: egy óra 100, negyedévre 270, félévre 520, egy évre 1000 lej. — Külföldre: negyedévre 420.—, félévre 820.—, egész évre 1600 lej

A MAGAS SAROK

A magas sarokról legalább is annyit írtak és cikkezték a multban, mint a hosszú szoknyáról vagy a rövid hajról. A magas sarokról rendkívüli viták folytak. Lábnymorító hatását tudósok bizonyították különböző nyilatkozatokban. Mindent a hölgyek olvasták és hallgatták, egyik-másik meg is borzongott, de azért mindenki viselte tovább a „stecklis” cipőt, mert így diktálta a divat.

Régi igazság, hogy a divat ellen minden fegyver életlen. A rövid szoknya ellen is hiába harcoltunk mindaddig, míg az idén az estélyi ruhákat maguk a divattudósok egy oldalon hosszúra szabták. Azonnal mindenki utánament az új divatnak, mert divat és épp így maga a divat végezte ki a magas sarkot is abban időben, mikor a hölgyeket a divat kényszerítette a fiús divatra. Miután a fiúk soha nem hordtak magassarkú francia cipellőt, a hölgyek utcai viselethez a lapossarkú cipőt kezdték hordani, a francia sarok s egyáltalában a magas sarok megmaradt estére. Ez így nagyon helyes sarok-megosztás volt, amellyel egészséges is volt az új divat, de érdekes, hogy a magas sarok akkor hiányzott mindig a legjobban a nőnek, mikor — meztől kellett járnia. A kis libapásztorlány nem jár soha lábujjhegyen, noha meztől jár, viszont a divathölgy, ha meztől piszkodik a strandon, azonnal lábujjhegyen tipeg, hogy magasabbnak lássék. Meg kellett figyelni a fürdőhelyeken: a hölgyek kitaposott de magassarkú fehér vászoncipőt hordtak a fürdőruhához, s csak akkor vetették le a cipőt, ha a vízbe mentek. A színes gumicipő soha nem hódította meg a hölgyvilágot mert gumibocskor volt tulajdonképpen és teljes sarokmentes. Láujjhegyen kellett járni a gumicipőben, ami legfeljebb csak arra volt jó, hogy eltakarja a tyukszemeket. Szóval a divat kényszerítő ereje itt megbukott, viszont a hölgyek rákényszerítették a gumicipőt, hogy megsarkaltassa magát. Érdekes, hogy az alacsony sarok legnagyobb divatja idején pont ott követelek maguknak magas sarkot a hölgyek, ahol a legkevésbé szükséges: a vízben. Micsoda inkonzekvencia! De ki keresne konzekvenciát akkor, mikor hölgyekről és divatról van szó.

A hölgyek a sarkukra álltak, s ez egyszer maguk verekedték ki maguknak ezt a koncessziót a divattól. Most már nem fognak lábujjhegyen járni a forró homokon olyan mozdulatokkal, mintha óvatosan és gyengéden senkit sem akarnának zavarni. Most már határozott a lépésük, és boldogok és elégedettek.

Mit szól ehhez Nobile tábornok? Ők — elérték a sarkot.

— Nyolc óra helyett tíz óras munkanapot akar az Astra. Aradról jelentik: Az aradi Astra gyár tegnap felszólított ötven asztalost, hogy a régi feltételek mellett álljanak munkába. Az asztalosok hajlandónak is mutatkoztak erre, azonban amikor a munkavezető közölte velük, hogy nyolc óra helyett tíz óras munkanap, az asztalosok elutasították az ajánlatot és tovább sztrájkolnak.

Tizenötkilós fődarab a brassói állandó választmány asztalán

Brassó. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A város közelében emelkedő Fellegrvár északi részén, a kőbánya környékén egy idő óta életveszélyes minden közlekedés. Az arra felé lakók alig mernek ott járni, sőt még a házakban benn tartózkodni is életveszélyes.

Ugyanis a kőbányára nemrég Selia nyugalmazott ezredes kapott koncessziót. Az ezredes megkezdte a munkálatokat, de olyan tempóban, amely még az amerikai méreteket is meghaladja.

A robbantáshoz szabályellenesen 7—8 dinamitpatront használnak s a nagy robbanás után valóságos kőeső zudul a közeli házakra.

A háztetők és ablakok a környéken mindenütt betörnek a kövektől, a közelben legelésző állatok megsebesülnek, sőt nemrég egy nőt talált el egy kő súlyosan és egy munkásnak a lábát tette tönkre a robbanás.

Tegnap ismét nagy robbantáshoz fogtak. Nyolc patront helyeztek el egy sziklarészen, s a robbanás olyan erejű volt, hogy

egy tizenötkilós szikladarab Petrescu őrnagy házának tetejére zuhant, azt áttörte, sőt a plafonon is áthatolva, az őrnagy feleségének szobájába zuhant és véletlen szerencsének köszönhető, hogy agyon nem ütötte.

Perescu őrnagy a követ megőrizte és ma a városi állandó választmány elé viszi a veszélyes robbantási ügyet a tizenötkilós szikladarabbal együtt.

— Anyja szemelattára fult a Marosba két kis fiu. Megdöbbentő szerencsétlenség történt tegnap az aradi strandon. Fried Márton pékmester felesége gyermekeivel együtt fürdeni ment. A két fiu, a tizenkét éves Jenő és a kilenc éves István a parton vigyáztak legkisebb testvérkéjükre, amíg édesanya fürdött, s mikor az kiment a vízből, hogy megszüptassa csecsemőjét, ők mentek fürdeni. A kisebbik fiut fürdés közben az ár elkapta. A nagyobbik segítségére sietett, azonban a két és félméteres vízben ő is fuldokolni kezdett. Az anya kétségbeesett sikoltására hat férfi uszott a gyermekek után, de csupán a nagyobbik fiut tudták kimenteni a hullámokból. Mire azonban a partra értek, a tizenkét éves Jenő is halott volt. A Fried család Szatmárról költözött nemrég Aradra.

— Az aradi munkásotthont megszállták a detektívek. Aradról jelentik. A Munkásotthont, ahol eddig is állandóan katonák tanyáztak, tegnap valósággal megszállta a szíganca. Nyolc—tíz detektív ment fel a munkásotthonba, ahová nem engedik feljárni a munkásokat. Háromnál több munkásnak nem szabad az otthon helyiségeiben tartózkodnia. Ezt a legújabb abszurditást azzal hozzák összefüggésbe, hogy a közeljövőben lesznek a községi választások s már évek óta hagyománnyá vált ilyenkor a munkás-üldözés és a munkásömegek letartóztatása.

— A marosvásárhelyi főgimnázium ügye. Hirt adtunk arról, hogy f. hó 26-án státusgyűlés fog dönteni a marosvásárhelyi főgimnázium leépítése ügyében. Mint most megbizható forrásból értesít tudósítónk, a státusgyűlés összehívása nem történik meg, mivel a főgimnázium fennmaradása most már nem kétséges többé. Az illetékes tényezőknek ugyanis — mint már hirt adtunk róla, — sikerült a fenntartáshoz szükséges összegeket összehozni, s így a leépítés kérdése most már nem időszerű. Örvendünk, hogy ez a nagy kulturmissziót teljesítő intézetet sikerült megmenteni a leépítéstől.

— Százötvenezer dalos vesz részt a bécsi nagy zene-hétén. Bécsből jelentik: Az osztrák dalárdák bécsi impozáns dalos-ünnepélyére Ausztriából és Németországból negyvennyolc különvonat érkezett, zsufolva énekesekkel. Egyes becslések szerint eddig Bécsben már százötvenezer dalos gyűlt össze. A nagy dalosünnepségnek érdekes és pikáns politikai következménye támadt. Closel, a bécsi francia követ az ünnepség idejére elhagyja a várost. Politikai körök úgy magyarázzák Closel tervét, hogy a követ nem akarja elfogadni a hivatalos meghívást, mert az ünnepség az előjelek szerint a csatlakozás jegyében fog lefolyni.

Tanulóleány felvétetik

Julius Nedoma

fehérmű műhelyében.

2537

LEGUJABB

Braianu Vintila ma ujbol a régen tanács előtt volt

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Bratianu Vintila miniszterelnök ma délután fél tizenkét órakor ismét megjelent a régen tanács előtt, ahol jelentést tett a külföldi bankkiküldöttekkel folytatott tárgyalásokról. A kiküldöttek pénteken reggel elutaznak.

Ma délután minisztertanács lesz, amelyen döntenek a parlament összehívásáról.

Lángokban áll a budapesti vasutigazgatóság épülete

Budapestről jelentik: Ma hajnalban eddig még ismeretlen ok következtében kigyulladt a vasutigazgatóság Andrassy-ut 78 szám alatt lévő palotája. A tűz a Rózsa-utcai fronton keletkezett, ahol bádigosok dolgoztak s azt hiszik, hogy a forrasztási munkánál valami vigyázatlanságot követtek el s így támadhatott a tűz. A negyedik emeleti szobák lángolnak. A negyedik emeletről a harmadikra vezető lépcsőház összeomlott s az épület Izabella-utcai kupolája a vizsugarak nyomására összeroppan. Két kerület tűzoltósága végzi a mentési munkálatokat és a rohamosan terjedő tűz megfékezésére újabb tűzoltó csapatokat kértek a többi kerületekből. Tizenegy tűzoltót szállítottak a Rókusba, akik szintén megsebesültek, részint a hőségtől elájultak.

A hőség az egész regátban elszáritja a termést

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A napok óta tartó elviselhetetlen hőség — amint az okiráltság minden részéből a földmivelügyi miniszteriumba beérkezett jelentések közlik, — óriási károkat okozott.

Egy aktív százados gyilkolta meg Obregon mexikói elnököt

Mexikó. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Most közlik Obregon megválasztott mexikói elnök meggyilkolásának részleteit. A gyilkos Juan Eskapulario, aktív százados, aki a kávéházba azzal jött be, hogy le akarja rajzolni az elnököt. Amikor Obregon feléje fordult, őt golyót lőtt bele. Callej jelenlegi elnök maga elé rendelte a gyilkost s személyesen kihallgatta. A gyilkosság miatt teljes a politikai bizonytalanság Mexikóban.

Indokínában a forgósél elsüllyesztett egy angol hajót

Hanoi. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Indokínában tegnap borzalmas forgósél pusztított, amely úgy anyagiakban, mint emberéletben óriási károkat okozott. A forgósél elsüllyesztette Kapley angol gőzöst harminc emberével együtt. Rengeteg halászhajó tünt el.

Painlevé akarták zárni az emberi jogok ágából, mert elvállalta a hadügyi miniszterséget

Páris. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az emberi jogok ligája Painlevé jelenlegi hadügyi minisztert kiakarta zárni tagjai közül mert tárcavállalásával ellentétbe került a liga szellemével. Heves vita után, régi érdemeire való tekintettel, eltekintettek a kizárástól.

Nem tudják végrehajtani a nyolc órai munkaidőről szóló törvényt

Szakértőkkel bizottságokat állítanak össze

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A munkaügyi miniszteriumnak az a bizottsága, amely a nyolc órai munkaidő behozataláról, valamint a női és gyermekmunka védelméről szóló törvény végrehajtásával foglalkozik, elakadt munkájával: a nyolc órai munkaidő végrehajtásában nem tudnak megállapodni a pékek, az éjjeli üzemek, a bányák és a nyomdák beosztására nézve. Sok olyan intézmény és vállalat van, ahol a nyolcórás munkaidőt a bizottság szerint betartani nem lehet. Fluorás, a bizottság szociálista tagja azt indítványozta, hogy ezeknél a vállalatoknál a munkások napi három csoportban dolgozzanak. A bizottság ezt az indítványt azonban nem fogadhatta el, mert vannak olyan üzemek, amelyek nem dolgozhatják végig a nap huszonegy óráját.

A tegnap délutáni ülésen végre is úgy határoztak, hogy ezeket a vállalatokat felkérjük, küldjenek ki szakértőket a törvény végrehajtó bizottságába s tegyék meg javaslatukat.

— A Bremen repülők Budapesten. Budapestre táviratozzák, hogy a Bremen-repülők, Köhl és Hünefeld tegnap tizenkilenc óra negyvenöt perckor a magyar fővárosba érkeztek. Üdvözlésükre a mátyásföldi repülőtéren a város és a sajtó képviselői jelentek meg. A repülők autón mentek Budapestre Mátyásföldről. A főváros főbb utvonalaiban az elviselhetetlen forróság ellenére hatalmas tömeg ünnepelte a repülőket. Este a Gellért-szállodában vacsora volt, szerdán délelőtt a Vigadóban előadást tartanak repülésükről s délben diszebed lesz.

— A kultuszminisztérium jóváhagyta Boros Györgynek püspökké történt megválasztását. A Monitorul Oficial ma ideérkezett száma közli a kultuszminiszter 1901. számú rendeletét, amelyben jóváhagyja Boros Györgynek, a romániai unitárius egyház püspökévé történt megválasztását.

— A szovjetkormány tiltó rendeletet adott ki a babák ellen. Moszkvából táviratozzák, hogy a szovjetkormány körrendeletileg megtiltotta, hogy a kisleányok babákkal játszanak. A rendelet indokolása az, hogy a baba burzsoa és autokrata jellegű játék, amely kockettériára és fényűzésre nevel.

— A budapesti „Keleti Akadémia” volt hallgatói Szövetségének szervező bizottsága felkéri az Akadémia volt hallgatóit, szíveskedjenek címüket dr. Kovács Jenő szerkesztővel, (Bukarest, Calea Griviței 119.) közölni.

* **Astra (Apolló) Mozgó.** Még csak szerdán és csütörtökön fut a szenzációs sikert aratott „Hálókocsi Madonnája”. A legnagyobb hőség dacára az Astra (Apolló) nézőtere kellemes és hűvös úgy, hogy ha a közönség a hőség ellen védekezik a legkellemesebben az Apollóban tölthet el két órát, jó film, jó zene kísérete mellett. Péntektől az UFA filmgyár kaprázatos kiállítású filmje „Pánik” lesz vetítve Harry Piellel a főszerepben.

* **Bőriparosmesterek erdei mulatsága.** Folyó hó 22-én, (vasárnap), kedvezőtlen idő esetén 29-én, nagy erdei mulatságot rendez, amelyen 10—15.900 lej értékű ajándék tárgyat oszt ki a mulatság résztvevői között. Minden 100 jegy után egy 300—500 lej értékű ajándék tárgyat kap. — Kitűnő ételek, italok, s mindennemű szórakoztatás áll a n. é. közönség rendelkezésére. — Tisztelettel kérjük a n. é. közönség támogatását. Az ajándék tárgyak kiosztása este 7 órakor történik. A rendezőség.

* **Elveszett f. hó 11-én (szerdán) délután a Cenké vezető út 21-ik szerpentinjéről legurulva egy kis hátizsák, benne egy pellerin és egy piros kendő.** — Becsületos megtaláló adja be a kiadóhivatalba, ahol megfelelő jutalomban részesül.

A brassói ipartestület, mint iparhatóság.
1155/1928 szám

Hirdetmény

Az érdekeltek tudomására hozzuk, hogy a Munkaügyi miniszterium 24068/1928. számú határozatával 1884 évi XVII. t. c. 5. § a oly módon nyert kiegészítést, hogy a manikűr foglalkozási ág ezzel a képesítéshez kötött iparágak közé vétetett fel.

Felhívjuk tehát az érdekelteket (női és férfi fodrászok, manikűrösök, kozmetikusok stb.) figyelmét, hogy iparendeléyeiket egészítsék ki „és manikűr” hozzáadásával, illetve iparendélyt váltsanak, az e szakmában működő alkalmazottakat munkakönyvvel lássák el és szabályszerűen jelentsék be azokat az ipartestületnél, nehogy az ipart.vények rendelkezéseivel összeütközésbe kerüljenek.

Az elnökség.

— **Pályázat ipari és kereskedelmi ösztöndíjra.** A brassói kereskedelmi és iparkamara a legközelebbi időben öt ipari és három kereskedelmi ösztöndíjat oszt szét, egyenkint 12.500 lejt. Ezekre az ösztöndíjakra olyan iparos és kereskedő ifjak pályázhatnak, akik szaktanfolyamokat hallgatnak s állandó lakhelyük a Kamara területén: Brassó, Fogaras és Nagyküküllő megyékben van, továbbá akik eddigi ismereteiket szakiskola látogatásával bővíteni akarják. A kérvényben ki kell mutatni: név, lakhely, családi állapot, a kiválasztott szakma és a jövő tanulmányainak tervét. Csatolni kell a születési bizonyítványt, szolgálati bizonyítványt, erkölcsi bizonyítványt, bizonyítványt az eddigi tanulmányokról, a családi helyzet leírását és szegénységi bizonyítványt. A kereskedelmi ösztöndíjért egy felsőbb kereskedelmi

iskola (akadémia vagy felsőkereskedelmi iskola) bizonyítványt, valamint ugyanazokat a bizonyítványokat, mint az ipari ösztöndíjért kérők. A pályázóknak azonkívül ki kell mutatni, hogyan szándékozik a nyert ismereteket a nemzetgazdaság hasznára felhasználni. A törvényesen illetékezett kérvények (kérvény nyolc lej, mellékletek egy lej) a kamarához augusztus tizenötödikéig nyújtandók be. Azoknak, akik megkapják az ösztöndíjat, írásbeli nyilatkozatot kell adniok, hogyha lakhelyükön kívül akarják folytatni tanulmányaikat, a vizsgák kétharmadát az 1928—1929. tanévben sikerrel teszik le és kötelezik magukat, hogy tanulmányaik befejezése után Romániában telepednek meg. Aki mindezeket a feltételeket nem teljesíti, az ösztöndíjat vissza kell fizetnie.

SPORT

Kisemmizték az erdélyi vivókat az olimpikonok közül

A vivósportban is van dribli — Csak 2 nagyváradi vivó szerepel a kiküldendők között — Olimpiai próbaverseny nélkül, önkényesen jelölte ki a Comitetul Central az olimpikonokat

Kolozsvár. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Végre hivatalosan is értesültünk, hogy az F. S. S. R. atlétákat és vivókat fog küldeni az olimpiászra, hogy ott Románia sportja is képviselve legyen. Az atléták kiküldetésének módjával nem akarunk most foglalkozni, de rá kell mutatnunk azon botrányos módra, ahogyan a Com. Central a vivók kiküldetését kezelte és kezeli.

A bukaresti sajtóban leközölt hivatalos értesítés után, az erdélyi sajtót is bejárta a hír, hogy június 15 és 16-án országos vivóbajnokságokat fognak Bukarestben rendezni és erre meghívták a csatolt területek vivóit is. Az Universul és Dimineata annak idején megjegyezték azt is, hogy ezen versenyek helyezettei közül a legjobbakat fogják majd kiválasztani Amszterdamba való kiküldetésre. Nagy örömet töltött el az évek hosszu során át szorgalmasan dolgozó erdélyi vivókat, hogy végre alkalmat fog adni az F. S. S. R. központja egy rendes verseny keretein belül az igazi tudás kifejtésére. Tudomásunk van arról, hogy több város vivói érdeklődtek táviratilag a Com. Centralnál és a legnagyobb meglepetésükre azt a választ kapták, hogy a versenyeket össze halasztották.

Ha elmarad az olimpiászra való kiküldetés akkor jogos az elhalasztás, ha azonban mennek Amszterdamba, akkor a bukaresti vivók egyenes gyávasága, hogy nem merték összemérni erejüket az erdélyi ifju és szorgalmas vivógárdával és kijelöltek neveket és nem vivókat a kiküldendők közé. Meri nem lehet a mult sárguló babéraitra támaszkodó Balázs Ödön kiküldetését komolyan venni, mert már 2—3 éve kard alig volt a kezében és Hegedüs Imre nem trenirozott az idei szezonban rendezsen. Azonban ha ezek benne is maradnak a kiküldendők között, hol maradnak az aradi, kolozsvári, szebeni, brassói, marosvásárhelyi vivók, akik szorgalmasan dolgoztak, versenyeztek, akik közül fiatalok törtettek előre és

őregek hagyták ott a dicsőséges multu plan-scho, hogy helyet engedjenek az ifjuságnak.

Azt hittük, hogy csak footballban van dribli és önkényeskedés, de látjuk, hogy az F. S. S. R. urai a vivósport terén sem különbek és ott maguk között elintézik a kiküldetés ügyét, nem törődnek mással, csak azzal, hogy nemzeti költségen ők élvezzék végig az olimpiai játékokat, mert szóhoz úgy sem fognak tudni jutni.

Reméljük, hogy az F. S. S. R. urai be fogják látni tévedésüket és igyekezni fognak a felborult békés szellemet a vivósportnál valamiképpen visszaállítani.

Hogyan oszlanak meg az olimpiai benevezések?

Amszterdam. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az olimpiai bizottság rendelkezésünkre bocsátotta a résztvevő államok és sportágak lajstromát. Ezek szerint: Atlétikára 40 állam iratkozott. Súlyemelésre 21. Vivásra 23. Gör.—Rom. birkózás 25. Birkózás 16. Pentatlon 14. Úszás 34. Evezés 20. Vitorlázás 23. Kérpár 28. Boxolás 31. Lovassport 21. Torna 12. Torna demonstráció 7. Lacrosse demonstráció 3. Egyes államok képvisellete sportágak szerint: Argentína 10, Ausztrália 5, Belgium 12, Bulgária 3, Kanada 8, Csille 5, Kuba 2, Dánia 12, Németország 12. Egyiptom 5, Észtország 6, Finnország 11, Franciaország 13, Görögország 5, Nagy Brittanía 12, Haiti 1, Hollandia 14, India 2, Írország 4, Japán 6, Olaszország 12, Lettország 6, Litvánia 4, Luxemburg 7, Magyarország 13, Malta 1, Mexikó 5, Monako 3, Norvégia 9, Új Zeeland 3, Ausztria 11, Panama 1, Filippi szigetek 2, Lengyelország 13, Portugália 7, Rhodesia 1, Románia 3, Spanyolország 8, Csehszlovákia 13, Törökország 6, Svédország 12, Jugoszlávia 6, Svájc 12, Dél Afrika 8, Unió 12.

FA- ÉS ÉPÍTŐIPARI SZAKKÖNYVEK

Klein: Építészeti alaktan	-	-	-	-	-	-	-	Lei	48
Németh: Az ács	-	-	-	-	-	-	-	"	116
" Kis földszintes házak építése	-	-	-	-	-	-	-	"	48
Faffay: Faipari szerkezetek	-	-	-	-	-	-	-	"	136
Némethy: Kőműves mesterség	-	-	-	-	-	-	-	"	408
Bossányi: Kőműves és kőfaragó szerkezetek	-	-	-	-	-	-	-	"	108
" Építési alaktan	-	-	-	-	-	-	-	"	116
Diószeghy Csipkai: Fatechnológia	-	-	-	-	-	-	-	"	170
Grófcsik: Építési alaktan	-	-	-	-	-	-	-	"	62
Molnár J: Fatenyésztes	-	-	-	-	-	-	-	"	62

Az ár és 10 lei portóköltség előzetes beküldése ellenében azonnal ajánlva szállítja a

Brassói Lapok Könyvosz'álya.

KÖZGAZDASÁG

Tisztelt adózó polgár,

mennyivel keresett többet a múlt évben, mint amennyire számított!

(M. M.) A pénzügyminisztérium néha-néha ösztönzési rohamokba esik és közli azokat az adatokat, amelyekből megtudjuk, hogy működik az adópréss. Nemrégiben elemeztünk egy ilyen kimutatást és megállapítottuk, hogy a román államnak az idei pénzügyi éve hihetetlenül rosszul kezdődik, teljes lehetetlenség arra számítani, mintha még ebben az évben kiegyenlíthetnék a bevételek eddigi deficitje, s az egész állami költségvetésnek sok milliárdos hiányra kell előre elkészülnie. Most egy másik kimutatás van előttünk, az, amely azt mutatja meg, hogy az állam végrehajtói milyen módon érvényesítették a múlt évi költségvetést. Ennek a táblázatnak is megvannak a maga szomorú tanulságai.

A múlt évi előirányzat 34.640 millió lej bevételről szólt. Romániai szokás szerint az évi költségvetés voltaképpen másfél évig van érvényben. Ez azt jelenti, hogy bár a költségvetési év január 1-től december 31-ig tart, mégis a következő év hat hónapjában még mindig teljesítik az elmúlt év költségvetéséből folyó pénzügyi műveleteket, tehát az évi költségvetés végeredményét csak tizenhét hónap után lehet megállapítani. Az a kimutatás, amelyet most közöl a pénzügyminiszter, még nem foglalja magában az egész másfél évet, hanem csak 17 hónapot, mert a múlt év január 1-től ez év május 31-ig behajtott állami jövedelmeket tünteti fel, de nyilvánvaló, hogy a még hátralevő egy hónap még nem okozhat túlnagy változásokat. Az az ítélet tehát, amelyet most megalkothatunk az állami gazdálkodásról, nem lesz elhamarkodott.

Az eredmény az, hogy ez alatt az idő alatt az államkincstár kerek egy milliárd lejjel hajtott be többet az adózó polgároktól, mint a mennyi az előirányzat volt. Azonban ez a többlet nem úgy állt elő, hogy minden egyes bevétel ágazatnál emelkedtek volna a bevételek, mert ebben az esetben talán nem is lehetne nagyon sok ellenvetésünk vele szemben: hiszen a nagy állami méretek mellett egy milliárd alig három százalékos bevételi többletet jelentene az egész előirányzathoz mérten.

Nem a bevételi többlet úgy állt elő, hogy az államnak rendkívül nagy bevételi többletei voltak két-két bevételi forrásnál és igen nagy veszteségei egy egész sereg más fejezetnél. Ugyan ezek a veszteségek elnyelték az előbbi címenek elért bevételi többletnek igen tekintélyes részét. Így támad az az egy milliárdos többlet.

A dolgan pedig az a katasztrófális, hogy a bevételi többlet éppen az egyenes adóknál és a közvetett adóknál keletkezett a többi bevételi ágaknál pedig hatalmas csatlódások sora következett be.

Az egyenes adók bevételét a múlt évben az állami költségvetés 6.4 milliárd lejjel irányozta elő és ehelyett az állam nem kevesebbet, mint 7.4 milliárdot hajtott be az adózó polgárokon. A közvetett adóknál pedig másfél milliárd lej az emelkedés, mert 13.4 milliárd helyett 14.9 milliárd volt a tényleges bevétel az eltelt idő alatt. A bevételeknek ez a fokozódása az egyenes adóknál nem három százalék, mint az egész költségvetésnél, hanem 16 százalék és a közvetett adóknál is 11 százalék az a többlet, melyet az előirányzattal szemben az állam közegei jónak láttak az állam polgáraitra ráérakni.

Tizenhat százalékos bevételi túllépés egy ezredtől előirányzatával kapcsolatban, ez mindenestre tiszteletreméltó eredmény és dicséri azt a könyörtelen szigort, amellyel nálunk az állami költségvetést végrehajtják. Dicséri azt az engedelmességet, amellyel a pénzügyigazgatók az adóprést kezelik. De ez a jövedelemfokozás a maga teljes egészében törvénytelen és beleütközik a parlamentarizmusnak az alapelveibe.

Az állami költségvetést a parlament szavazza meg. Romániában természetesen a parlamentarizmus még nem érte el a maga kifejlődését, itt a parlament még csak egy párt uralmának az eszköze, s amilyen kevésbé kényes a kormány azokra a módokra, amelyek

ken a közigazgatás számára a parlamentet összeállítja, éppen olyan kevésbé jellemző a román parlamenti életre a költségvetési vita is, hiszen itt nincsenek a parlamentben sem komoly pártok, sem komoly szakemberek. De mégis vitatkoznak, beszélnek s végül a költségvetés a kulcsa a parlamentarizmusnak: s a költségvetés nem lefelé, hanem felfelé is érvényes és áthághatatlan. Sőt azt mernők mondani, hogy kisebb baj az a parlamentarizmus szempontjából, ha a költségvetést nem lehetett végrehajtani, mintha azt túllépték. A parlament arra való, hogy megszabja, mit bír el az ország, s az ország nem arra való, hogy ambíciózus pénzügyminiszterek és pénzügyigazgatók, meg adóvégrehajtók az erejüket korlátlanul próbálhassák ki rajta. Az országnak tiltakoznia kell ez ellen, s a parlamentnek felelősségre kell vonnia a kormányt abban az esetben, ha a mostanihoz hasonló törvénytelen túltelhelések előfordulnak.

Abban az évben, amelyben Románia nemzeti jövedelmei talán a felével csökkentek, az adóbevételeket tizenhat százalékkal fokozták: ez nem törvényes eljárás. Az ország nem bírja ezeket az adókat és a kisebbségek, különösen nem bírják azokat a sokszoros terheket, amelyeket rájuk raknak. Az, hogy az államnak minden más bevétele csökkent, — egész jelentéktelen bevételi forrásokat kivéve, — kétségtelen jele annak a gazdasági pangásnak, amely az elmúlt évben uralkodott. A bélyegilleték-bevételek száz millióval maradtak el az előirányzat megett, az állami egyedűrságok háromszáz millióval, az állami uradalmak bevétele száz millióval volt kevesebb, mint várták, a pénzügyminisztérium más bevételei háromszáz millió csatlódást okoztak, s a kereskedelmi és ipari minisztérium mindössze egy harmadrészt tudta behajtani annak, amit szeretett volna: kilenszázhuszonhétmillió helyett csak háromszázhuszonnégy milliót. Ezek az adatok egészen világosan mutatják, hogy az országban csökkent a forgalom, apadtak a bruttó keresetek, — hogy növekedhetett akkor majdnem egy ötdrészlet a tiszta jövedelem?

Az idei év megmutatja, hogy nem is növekedhetett, mert az idei bevételek már végig ugyanilyen katasztrófális elmaradását mutatják az adószolgáltatásoknak.

Az elmúlt évben tehát nem törvénnyel, hanem korbáccsal, adópréssal, késsel lehetett az egyenes adóknál ezt a rémítő eredményt elérni.

S az ország itt áll a maga munkára képtelen parlamentjével, kiszolgáltatva a kormány diktatórikus önkényének, amely nem a törvények szerint, hanem saját tetszése szerint bánik vele. Bratianu Vintila erősebb, mint egy egész ország, — de ha így van, miért nem viseli egy-maga azokat a terheket, amelyeknek viselésére az ország teljességgel képtelen?

— Jaj annak Romániában, aki Bratianu rezsim alatt lett itt adófizetővé.

A CFR harca a perron-csalók ellen. A CFR nemrégiben nálunk is bevezette azt a német eredetű rendszabályt, hogy a perronokon csak külön jeggyel tartózkodhatnak azok, akik nem utaznak. Akik ezt a szabályt kikeverik, s nem váltanak jegyet, természetesen megbüntetik. Most a CFR igazgatósága egyik új rendeletében azt közli az alkalmazottakkal, hogy ezeknek a büntetéspénzeknek a fele a jövőben azt illeti, aki a perron-csalót felfedezte.

Az exportra szánt faküldemények szállítási díja. A CFR igazgatósága közli, hogy a galaci Goetz-pályaudvarra irányított és kiviteltre szánt fűrészáru-szállítmányok már a feladói állomástól kezdve a közvetlen kiviteli díjszabás alá esnek.

Halló Erdélyiek Bukarestben!
Grand Restaurant: Căminul Parcul Oteleseanu
Bucarest, Str. Maiei Mio (Teatrul Național mellett)
Lula donos:
BOHM BANDI és Társa
Transilvania étti m. Pontes és nyors kiszolgálás.
Erdélyi falvork.
Estéknél: Halász Lajos hírneves erdélyi
2893 cigányprímás és zenekara hangversenyez.

Művészasszony

Írta: Sz. Solymos Bea (55)

Közben ismét fekete szárnyakon repült át a bánat Bácsvárosból.

Dalma édesanyja rövid bánatos levélben jelezte nővére Juci néni hirtelen és csendes elhunytát, ki elég számottevő vagyonát imádott keresztleányára, Dalmára hagyta.

Dalma tehát fel lett mentve a nagy létfenntartási gondoktól, mely pedig már nagy léptekkel közeledett feléje.

Bándynét pedig Bellák elvitték magukhoz Füzespusztára mivel tudták, hogy Dalma nem megy többé vissza Bácsvárosba.

Igy oszlott fel Dalma otthona.

Nem is szívesen ment volna vissza, hogy közbámulat tárgya legyen ott. Nehezére esett volna a sok kíváncsi kérdésre is felelni.

Azt határozta tehát, hogy Budapestre költözik kisleányával.

Néhány hét múlva Bella és az ura titokzatos ügyben Budapestre utaztak, Bándyné sem tudta miért. A jó nagymama örködött Bella gyermekeire, míg ők távol voltak.

Bella pedig az urával megindult, hogy Dalmának egy szép műtermes lakást keressen.

Találtak is egy villát Budán, a hegyek között szép kerttel és gyönyörű kilátással.

Dalma kérésére aztán örökségéből izlésszerűen butorozták be Dalma egyéniségének megfelelően uri kényelemmel. A műteremhez még öt szoba tartozott, melyből egyet Bándyné részére rendeztek be. Dalma ugyanis azt kívánta, hogy édesanyja nála lakjék.

Bella nehéz szívvel, de tekintettel Dalma nagy bánatára és egyedüllétére — belenyugodott.

Bellák a kis ágyacskán és a gyermekbutorokon kívül mindenről gondoskodtak. Ők sem sejtették Dalma meglepetését.

Pedig még személyzetet is állítottak be az új otthonba.

— Miután Dalma barátai figyelmességétől elárasztva az anyaság gyönyörűségével vigasztaltatva magát csakhamar magához jött, lelkileg is elhatározta a hazájába való visszaköltözködést.

De még bucsut vett az urna sirtól.

És mielőtt végleg megvált volna férje hamvaitól kistrófolta a márványtáblácskát és a nagy urna mellé állította a kis urnát Salome hamvaival.

Igy úgy érezte hogy lelkének porait a legszeretettebb lény fizikumának poraival egyessíti.

Miután új koszorút helyezett a szegre. — lassu léptekkel ment le a dombon.

XXX. FEJEZET.

Mikor az első örömkön és kellemes változásokon tulesett Dalma, egyszerre ismét az apathia jelei mutatkoztak nála.

Rögeszméjévé lett hogy benne soha semmi szikrája nem élt a tehetségnek, csak véletlennek és erőszakoskodások eredménye az is, a mit elért.

Saját képeit leszedette a falról, mert izgalomba hozták.

Gyűlölte őket. Néha jól sikerült friss képét néhány ecsetvonással össze-vissza kente, hogy tönkre tegye, csak elhalt urának néhány szép szobra nyugtatta meg néhány percre. Kiváltkép az „örök asszony.”

— Paul — Paul — az igazi művész elment s én meg itt maradtam — szólt keserű bánattal nap-nap után. Bujt az emberek elől és kerülte a szórakozást.

Egyszer ép mikor lelki dagályában vergődve messze problémák megfoghatatlanságán tépelődött, egy látogató névjegyet hozta be a szobaleány.

Dr. Révész Tibor Med. Univers. — neve állt rajta.

Csodálkozása felrázta rossz, furcsa hangulatából és örvendő ment az orvos elé: alig ismert reá.

Kölcsönösen megbámulták egymást és Révész elmesélte szerényen kevés szóval, hogy hatalmas munkába ölte belé baccszilvási életét és tanulmányt irt egyes vidékek specifikus betegségeiről. Több előadást tartott külföldön orvosi körökben, s végül meghívták a pesti egyetem katedrájára.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egy szó ára: 6 lei. - Vastagabb betűvel 12 lei. - Állást keresőknek 25%o engedmény. - Legkisebb apróhirdetés ára 60 lei

Ugyanazon szövegű apróhirdetés többszöri feladása esetén minden három fizetett megjelenés után egy ingyen-megjelenést adunk. Hirdetési díjak előre fizetendők. - Csak válaszbellyel felszerelt kérdések kérdésekre válaszolunk.

Minden előfizetőnek, aki az előfizetési díjjal nincsen hátralékban, mindaddig, amíg előfizetése tart, havonként egy tíz-szavas apróhirdetést teljesen ingyen közölünk a Brassói Lapokban. Aki valamely hónapban az ingyen hirdetésre szóló jogát nem veszi igénybe, az a következő hónapokban az elmúlt hónapokra visszamenőleg ezt a jogát már elvesztette. Ezzel szemben azonban joga van minden előfizetőnek későbbi, ezután következő hónapokra szóló jogát előre igénybevenni, még pedig annyi hónapra, ahány hónapra az előfizetési díj ténylegesen előre befizette

Vétel — eladás

Sonka, szalámi. Sonka kilója 84 Lei, I. szalámi kilója 180 Lei, fehér pergelt vastag szalonna 52. Lei. Kapható Kleverkauszalámigyár Brassó. Nagyobb megrendeléseknél engedmény. 3032

Megvetelre keresek 700—800 mm. modern használt gatteret, csakis gyorsjáratú kifogástalan állapotban, Azzola fűrészgár, posta: Ferdinand. 7321

Pompás fehér és vörös bort 20-22 lejért vásárolhat **Várnál** Sft-Gheorghe, Str. Cuza Voda No. 25. 7282

Házhelyek és lakóházak eladók. Üzleti helyiség és lakások kiadók. Luxus autók járatokra előjegyzések és megrendelések elfogadtnak. Közvetítési ügynökség, Brassó, Rózsastr. 2. sz. 7325

A belvárosban egy üzlet berendezéssel átadó. Cim. 7331. szám alatt a kiadóban.

ELSŐ ROMÁNIAI ORTHODOX IZR. LEÁNYOTTHON ÉS INTERNÁTUS

Szeptember hó 1-én nyílik meg Oradea (Nagyváradon) az első romániai orth. izr. leányotthon és internátus intelligens szülők leánygyermekéi részére. **Olcsó ellátás, szigorú családi nevelés, elsőrangú tanári felügyelet, kézimunka, zene és idegen nyelvek. Kitűnő referenciák.** Komoly érdeklődőknek prospektust küldünk. **Jelentkezés júl. hó 25-ig,** miután csak korlátozott számban vétetnek fel növendékek

Schwarz Menyhértné Oradea (Nagyvárad), Avram Iancu (Kossu)-utca 2 szám

Erdőkezelő, ki úgy a kemény-, mint a puhafa termeléséhez ért, állást keres. Faragottfa termelését is érti. Az erdészeti szakiskola továbbképző tanfolyamát és négy középiskolát végezte. Német, magyar és román nyelvet bírja. Cim. 7320 szám alatt a lap kiadóhivatalában meg tudható.

Allást nyerhet

Keresek egy önálló fi-nom szücsmunkára dolgozó szücssegédet jó fizetés mellett. Cim. 7232 sz. alatt a kiadóban.

Fordsontraktoros, golyós csapágyas cséplőgéphez a cséplési időnyre szak-képzett hosszabb gyakorlattal hiro gépészt keresek. Sólom Bela Petriceni, Treiscaune. 7334

Szobalány—szakács ő kerestetik uriházhoz azonnali belépésre. Cim a kiadóban.

Keresek garanciaképű románul, magyarul beszélő inkasszánst. Állandó alkalmazás. Asigurarăa Românească, Fellegváros 8. 7332

Eláruló leány, fiatal segéd főlvétetik augusztus 1-re Borsai Géza vegyeskereskedésébe. Román templom-u. 59 E 1662

Fehérnemű varrónők, vasalónők, tanuló lány felvétetik. Kapu-u. 50 E 1661

Lakás

Kiadó Derestyei-ut 24 sz. alatt egy szoba, konyha mellékhelyiségekkel, augusztus 1-re. E 1672

Különbejárta butorizott szoba kiadó Borsai, Raktárház-utca új ház. E 1668

Kerestetik üres szoba konyha szeptember elsejére. Címeket E 1660 sz. alatt kiadóba kérek.

Levelezés

Két önálló fiatal, jó megjelenésű **iparos** házasság céljából csinos, kifogástalan, jó erkölcsű 18—24 év közötti leány ismeretséget keres. Csakis fényképpel ellátott levelek „Szöke Barna” jellegére a bukaresti kiadóba kérek. E 1658

22 éves független hajadon vagyok, hozományom 200 hold földbirtok szép tanyával és gazdasági felszereléssel. — Ezenkívül van egy házam és némi készpénzem.

Házasság

céljából megismerkednék intelligens urakkal. Teljes című leveleket „Arva” jellegére a kiadóba kérek 3010-4

„Telefonspecialista” címe Pikál Béla Cămpina Colonia Bucea No. 93/5

A Brassói Lapokat naponta százezrek olvassák!

ÖN NEM SZERETI GYERMEKÉT, ha nem biztosítja jövőjét. Kössön GYERMEKBIZTOSÍTÁST!

Új rendszerű, nincs aránylagos fizetés, nincs csoport!!!

DANUBIA
román általános biztosító részvénytársaság
TIMIȘOARA, I. BUL. FERDINAND NO. 5.
Kérjen ingyen ismertetőt!

622

Egy jókarban levő sárga kocsit olcsón eladó. — Hosszu-utca 153. 7309

Jól berendezett lakatos műhely kiadó esetleg eladó Vasut-utca 45, Albina telep. 7335

Jutányosan eladó 52 drb. épületfa Vasut-utca 58-b. E 1669

Jókarban levő írógép eladó. — Megtekinthető Brassó, Zsák-utca 2 vasúti otthon. E 1667

Egy teljes kovács-műhely berendezés eladó. — Érdeklődni Cementgyár 37 E 1666

Három szoba konyha műhellyel bérbeadó vagy eladó Hátulsó-u 1 szám alatt érdeklődni Raktárház-utca, Bodor Árpádnál Újtelep. E 1665

Eladó párisi kiállításon szereplő világos modern hálószoba, valamint egy szék, rendkívül masszív ebédberendezés. Megtekinthető naponta d. e. 11—12 között Kórház-u. 17 I. emelet. 7339

Eladó egy jókarban levő üzemszerű 10.0 Z. „Nicolson” cséplőgarnitúra, 12 HP. Claiton és Schutleworth patent motorral, teljes felszereléssel. Értekezni Pataki és Hunka Madefalva. E 1765

Kellemetlen hajszálak kiirtása

rancok, szeplők, pattanások, radikális arc-hámlasztás, massage, összes szépséghibák szakszerű kezelése. — Olcsó bérlet.

„Stella” kozmetikai intézet, Kapu-u. 44.

2934

Egy új varrógép olcsón eladó. Székely, Hosszu-utca 94. E 1659

Modern ház sürgősen eladó. — Katonakórházter No. 28. Érdeklődni Frangel Vilmosné fodrász Vasut-utca No. 30

Eladó tanítói lakás nagy faigyműveléssel Purcari—Pürkeres 328 hsz. Értekezni jegyzővel. E 1655

Eladó **Chewrolet** autó 5 üléses, kevésbé használt. Vasut-u. 17. E 1673

Allást keres

8 évi gyakorlattal megbízható anyagraktárnos, az elszámolásban teljesen jártas, bármilyen raktárnoki állást keres. „Szorgalmas” jellegére 7319 sz. a. a kiadóba.

Perfekt masamód jobb szalonba állást keres augusztus 1-re. Cim Racz Miklósné Xenapol 18 Satu Mare. E 1656

Bányász szakképzett, 30 évi gyakorlattal bármely szakmabeli munkát elvégző. Cim „Jó szerencse” E 1670 alatt a kiadóhivatalban.

Dajka azonnaltalra állást keres. Vitályos Karolyne Mikóújtanu Alsözeg. 7330

Fiatal intelligens leány rendelkező fogadónak kerestetik. Cim E 1650 sz. alatt a kiadóban.

Tanuló **ellátással** felvétetik Berkovits Jakab fűszer és lisztüzletében Gheorgheni — (Gyergyó-szentmiklós. E 1642

Kerestünk szakképzett, mindhárom nyelvet beszélő konfekciós segédet azonnali belépésre. Magazin Universal Braşov, Virágsor 12. E 1674

Nőfodrászt és manikűröst keres Pulyer fodrász, Korona szálloda. E 1664

Kezdő tisztviselő(nőt) felvesszünk Steaua biztosító Brassó, Tg. Grăului 9. 7333

Egy fiatal borbélysegéd azonnali belépést. Érdeklődni E 1671 sz. alatt a kiadóban.

W. D. „HANOMAG”

28—32 lóerős traktor benzín, petroleum és nyersolajüzemre Bosch magnesyújtással, beépített regulátorral és szíjtarcsával, **háromvasu ekével.**

Eredeti M.A.V. golyóscsapágyas cséplőgéppel lóheretesző készülékek hosszulejáratu fizetési feltételek mellett kaphatók azonnali szállítással.

„INDUSTRIA” Kereskedelmi- és Ipari R. T.
TIMIȘOARA IV., Str. I. C. Brătianu 3. (Uri-utca)
Táviratok: Industria. Telefon 9-14-

Arjegyzék
ingyen és
bérmentve!

Tüdőbetegek

fűzetet **Oláh Károly** plébános által feltalált csodahatású Antiphtysin államilag engedélyezett tüdőbetegek elleni gyógyszeréről. Fűzetet birkinék díjmentesen küld az egyedüli készítő:

OSVATA gyógyszerár TG.-MUREŞ.

»TECHIRGHIOLO« VILA »NEPTUN«

a tengerparton, az Eforia fürdő mellett, iszapfürdő, szép strand, elsőrendű berendezések és ellátás, meleg és meleg víz minden szobában. Fürdők minden emeleten, étterem, cukrászda és társalgóterem. Fűtő, ivóvíz, jéggyár, hűtőberendezések és villanytelep. Csokított autók a penzió-vendégek részére rendelkezésre áll. Megnyílik június 1-én. Szobák megrendelhetők.

Bucureşti 1, 84. Paris 4.

Butorban Fischer neve már

Mellett butorszállítást is látogató Fischer Albertné otthon tekintse meg: butorárúháza Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 6

Az 1928/29. évi répaátvételt, jó fizetés mellett, értelmes és megbízható

**mérlegmestereket
répaátvevőket és
felvigyázókat**

keresünk. Ajánlatokat, rövid éleletrással kérjük.
Cukorgyár, Bod-Botfalva

A régi és közismert

„IDEAL” kávé
lerakat.

D. DANIELIAN

Királyi udvari szállító

Bucureşti, Strada Carol 37.
Telefon 47/70-

Piók: Str. Sf. Nicolae Şelari 5.
(Lipsiceni mellett) Telefon 15/83.

Az egyetlen üzlet, ahol nagybani áron a legjobb minőségű kávé kapható.